

แผนปฏิบัติการ
ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

บทนำ

ก

ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร

๑

ส่วนที่ ๒ ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

๒

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑)

๒.๒ แผนระดับที่ ๒

๒.๓ แผนระดับที่ ๓

ส่วนที่ ๓ สารสำคัญของแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

๘

๓.๑ การประเมินสถานการณ์ ปัญหาและความจำเป็นของแผนปฏิบัติการ
ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

๓.๒ สารสำคัญของแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

๓.๓ การขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ

๓.๔ การติดตามประเมินผล

ส่วนที่ ๔ ตารางรายละเอียดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน และโครงการภายใต้
แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

๑๓

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเครื่องมือกลไกการบริหารจัดการ

บทนำ

แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ จัดทำขึ้นโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒ และผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และได้ประกาศใช้เป็นแผนระดับ ๓ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ โดยการนำเข้าสู่ระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ ตามความเห็นของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว แผนปฏิบัติการฯ ฉบับนี้ จัดทำขึ้น เพื่อให้มีแนวทางที่ชัดเจนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ที่สอดคล้องและสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฉบับปัจจุบัน โดยแผนปฏิบัติการฯ ฉบับนี้ ได้ผนวกประเด็นสำคัญครอบคลุมบริบทของโลกและบริบทของประเทศ รวมทั้งคำนึงถึงประเด็นการพัฒนาในด้านต่างๆ ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมของประเทศให้มีความพร้อมต่อการปรับตัวที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ด้วยการปรับระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเป็นเชิงรุก และส่งเสริมทุกภาคส่วน ร่วมดูแลรักษา และตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมของประเทศให้ยั่งยืนต่อไป

แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

(ฉบับเพิ่มเติมตามความเห็น สศช.)

ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เป็นการดำเนินงานที่สำคัญในการอนุรักษ์ปกป้อง และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ได้แก่ เกาะ แก่ง น้ำตก ภูเขา ชายหาด แหล่งน้ำ โป่งพุร้อน ซากดึกดำบรรพ์ ธรณีสัณฐานและภูมิทัศน์ธรรมชาติ และถ้ำ และสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ได้แก่ ชุมชนโบราณ เมืองโบราณ อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถาน สถาปัตยกรรม พระราชวัง ย่านชุมชนเก่า วัด วัดร้าง ศาสนสถานอนุสรณ์สถาน สถานที่หลักเมือง เมืองเก่า เมืองประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดีทั้งที่ขุดแล้วและยังไม่ได้ขุดค้น และโบราณวัตถุ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๖ ได้กำหนดให้การจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวทางการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ได้ถูกบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้รับการป้องกัน บำบัด และฟื้นฟูของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ด้วย

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) มีภารกิจในการจัดทำนโยบายและแผนการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม การดำเนินการที่ผ่านมาได้จัดทำแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม การดำเนินการที่ผ่านมาได้จัดทำแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ได้แก่ แผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมชาติ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๓ แผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและวัฒนธรรมชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖) คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ และแผนจัดการด้านสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ได้แก่ แผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๒๗ นโยบายการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านชุมชนเก่าแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๐ ซึ่งแผนการจัดการดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมจนถึงปัจจุบัน

จากบริบทของโลกและบริบทของประเทศ ทั้งจากการเป็นประชาคมอาเซียน การเปิดประตูสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ รวมทั้งการพัฒนาอื่น ๆ และการท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อปัญหาการคุกคามสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ทั้งนี้ แผนแม่บท แผนการจัดการ และกรอบแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่ได้มีการจัดทำไว้ยังไม่สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเท่าที่ควร ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ โดยผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของประเทศในระยะยาวให้มีความพร้อมต่อการปรับตัวที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ด้วยการปรับระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเป็นแบบเชิงรุก และส่งเสริมทุกภาคส่วนทำหน้าที่เป็นผู้ปกป้อง รักษา ฟื้นฟู และสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าอันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมให้ยั่งยืน โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนปฏิรูปประเทศ

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธานกรรมการ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบต่อแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ และมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำแผนปฏิบัติการฯ ประสานและเสนอต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ประสานดำเนินการตามมติดังกล่าว และได้้นำแผนปฏิบัติการฯ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ เข้าสู่ระบบ eMENSCH โดยถือว่าการประกาศใช้แผนโดยไม่จำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ตามความเห็นสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ แล้ว

ส่วนที่ ๒ ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑)

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(๑) เป้าหมาย

ข้อ ๑. อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน และมีสมดุล

(๒) ประเด็นยุทธศาสตร์

ข้อ ๔.๔.๔ สงวนรักษา อนุรักษ์ ปันฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรม และศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติ และฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

(๓) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน คือ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต มีเป้าหมายในการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล ปันฟู และสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบจากการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจของประเทศ ยกย่องกระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมบนหลักการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ซึ่งเป็นฐานทรัพยากรต้นทุนที่สำคัญของประเทศ โดยมีเป้าหมายให้สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมได้รับการอนุรักษ์เพื่อเป็นรากฐาน ในการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืนในปี ๒๕๘๐ โดยมุ่งเน้นใน ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม เป้าหมายหลักเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ปันฟู และการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่างสมดุล ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศ รวมถึงประกาศผังพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมิโนเวศ พัฒนาพื้นที่ต้นแบบตามแผนผังภูมิโนเวศในทุกภูมิภาคให้เกิดความยั่งยืน สงวน รักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน ๒) การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสร้างความตระหนัก รับรู้ รับผิดชอบ และเฝ้าระวังรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ

และสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของประชาชนในทุกระดับ และ ๓) การพัฒนาเครื่องมือกลไกการบริหารจัดการ โดยส่งเสริมและสนับสนุนกลไกโครงสร้างองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น ด้วยกลไกทางกฎหมายหลายระดับและกลไกทางเศรษฐศาสตร์ สำหรับการสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น กองทุน และการส่งเสริมและสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ แผนระดับที่ ๒

๒.๒.๑ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๑) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การท่องเที่ยว

๑.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

เป้าหมายที่ ๑ ผลผลิตมวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้น

การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ ประเภทของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ได้แก่ เกาะ แก่ง น้ำตก ภูเขา ชายหาด แหล่งน้ำ โป่งพุร้อน ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณะวรรณ ชากตึกดำบรรพ์ และถ้ำ และสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ได้แก่ ชุมชนโบราณ เมืองโบราณ อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ สถาปัตยกรรม พระราชวัง ย่านชุมชนเก่า วัด วัดร้าง ศาสนสถาน อนุสรณ์สถาน สถานที่หลักเมือง เมืองเก่า เมืองประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดีทั้งที่ขุดแล้วและยังไม่ได้ขุดค้น และโบราณวัตถุ หลายแห่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ จึงกำหนดยุทธศาสตร์ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐ ในการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งได้มุ่งเน้นการพัฒนาเป็นพื้นที่ต้นแบบสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในการใช้ประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับคุณค่าด้านเอกลักษณ์ของแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมแต่ละพื้นที่ที่มีความหลากหลายของระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ผสมกับการใช้องค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อถ่ายทอดคุณค่าและความสำคัญของแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ เกิดความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม อีกทั้ง เป็นกลไกในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมให้ยั่งยืนไปพร้อมกับการสร้างฐานพัฒนาเศรษฐกิจให้กับชุมชน

๑.๒) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ

ข้อ ๓.๑ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

- แนวทางการพัฒนา

(๑) สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการบนฐานของทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ได้แก่ แหล่งอุทยานประวัติศาสตร์ เมืองมรดกโลก โบราณสถาน เมืองเก่า ชุมชนเก่า ย่านการค้า วิถีชีวิตลุ่มน้ำ สินค้าชุมชน อาหารไทย และแพทย์แผนไทย เพื่อนำมาสร้างสรรค์คุณค่าและมูลค่าผ่านองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการออกแบบเพื่อสร้างสรรค์เป็นสินค้า รวมถึงการพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวทางธรรมชาติเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยววิถีพุทธ และการท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสำคัญ เป็นต้น

(๒) พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ได้แก่ การส่งเสริมการวิจัย พัฒนาและการออกแบบ การสร้างนวัตกรรม การส่งเสริมการลงทุน การสร้างเครือข่าย วิสาหกิจการท่องเที่ยว การสื่อสารและการคมนาคม การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การส่งเสริมการตลาด และการสร้างเรื่องราวเพื่อบอกเล่านักท่องเที่ยว เป็นต้น

- เป้าหมายของแผนย่อย ข้อ ๒. เมืองและชุมชนที่มีศักยภาพ ด้านการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนปฏิบัติการฯ แหล่งธรรมชาติ
และศิลปกรรมหลายแห่งของประเทศ มีคุณค่าและศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยว หากมีการบริหารจัดการ
ที่เหมาะสมจะสามารถพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมที่ดีได้ ดังนั้น
แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ จึงกำหนด
ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการบริหารจัดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างสมดุลด้วยการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน คือ ยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม โดยมีการดำเนินงาน
เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ การจัดทำแผนและผังการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมให้สอดคล้อง
และทันต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการจัดการอย่างยั่งยืน การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับ
ของพื้นที่แหล่งฯ การจัดทำแนวทางการพัฒนาทางกายภาพของแหล่งฯ แต่ละประเภท การจัดทำแนวทาง
การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมในพื้นที่แหล่งฯ และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการแหล่งฯ นอกจากนี้ ได้กำหนดแผนงานฟื้นฟูและขับเคลื่อน
การดำเนินการ ได้แก่ การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบฯ การส่งเสริมและสรรหาบุคคลต้นแบบด้านการอนุรักษ์
การส่งเสริมการลงทุน เน้นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการอนุรักษ์
และพัฒนาสิ่งแวดล้อมฯ เพื่อใช้ประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัดของ
แผนย่อยของแผนแม่บทฯ คือ เมืองและชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น
โดยแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐
มีจำนวนเมือง/จังหวัดเป้าหมาย ใน ๖ ภาค ซึ่งมีระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ๑ - ๑๕ ปี

๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

๒.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมิโนเวคเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนา
เมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้ง ผังพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
แหล่งโบราณคดี

การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ มุ่งเน้นการพัฒนาเมืองน่าอยู่ในทุกภาค
ของประเทศ เพื่อเป็นศูนย์เศรษฐกิจ แหล่งจ้างงานและที่อยู่อาศัย รวมถึง พื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ที่มีความปลอดภัย
ในชีวิตและทรัพย์สิน สอดคล้องกับอัตลักษณ์ชุมชน ท้องถิ่น และศักยภาพของเมือง อีกทั้งยังให้ความสำคัญ
กับผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ได้ให้ความสำคัญการบริหารจัดการตามแผนผังภูมิโนเวคอย่างยั่งยืน
เพื่อให้การใช้ประโยชน์ไปพร้อมกับการอนุรักษ์ ค้ำครอง และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
อย่างสมดุลด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการจัดการและค้ำครองแหล่งธรรมชาติและ
ศิลปกรรม ให้สอดคล้องกับแนวคิดภูมิโนเวคที่คำนึงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ท้องถิ่น และศักยภาพของแหล่งฯ
ในแต่ละพื้นที่ที่พร้อมการส่งเสริมการจัดทำแผนบริหารจัดการแหล่งตามภูมิโนเวคสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติและ
ศิลปกรรม โดยท้องถิ่นและชุมชน สอดคล้องกับตัวชี้วัดของแผนแม่บทฯ คือ แผนผังภูมิโนเวคระดับภาค
โดยแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐
จะได้แผนผังภูมิโนเวคเป้าหมายใน ๖ ภาค ซึ่งมีระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ๑ - ๑๕ ปี

๒.๒) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ

ข้อ ๓.๒ การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน

- แนวทางการพัฒนา

(๑) จัดทำฐานข้อมูลด้านการพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และพื้นที่อนุรักษ์ ที่ทุกหน่วยงานใช้ร่วมกันได้ โดยกำหนดให้จังหวัดเป็นฐานในการพัฒนาเชิงพื้นที่ ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เป็นผู้เลือกและตัดสินใจในการจัดทำแผนผังต่าง ๆ อาทิ เมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืนและปลอดภัย อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ พื้นที่พิเศษเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน เป็นต้น พร้อมจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีการเชื่อมโยง จัดการ และวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับเป็นฐานข้อมูล ในการจัดทำและสนับสนุนการบริหารจัดการแผนผังภูมินิเวศระดับประเทศ จังหวัด และชุมชน

(๒) จัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ตามเกณฑ์และมาตรฐานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการสิ่งแวดล้อม และการกำหนดเขตพื้นที่แนวกันชน ซึ่งมีสัดส่วนของพื้นที่ป่า พื้นที่เกษตร พื้นที่ชนบท พื้นที่เมือง และพื้นที่อุตสาหกรรมที่เหมาะสม โดยจัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ตามความเหมาะสมของการใช้พื้นที่ทางภูมินิเวศ เกณฑ์และมาตรฐานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การกำหนดเขตพื้นที่สำหรับเป็นพื้นที่วางแผนผังภูมินิเวศจะใช้เขตพื้นที่ลุ่มน้ำ ๒๕ ลุ่มน้ำ เป็นขอบเขตของภูมินิเวศ ซึ่งการพิจารณาและสรุปศักยภาพและข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ที่กำหนดจากความเหมาะสมของการใช้พื้นที่ทางภูมินิเวศ จากนั้น จัดทำแผนผังความเหมาะสมในการใช้พื้นที่ทางภูมินิเวศอย่างยั่งยืนของแต่ละจังหวัด โดยเฉพาะสำหรับเมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืนและปลอดภัย อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และพื้นที่พิเศษเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่น

(๓) ให้ความรู้ ประสาน และบูรณาการทุกภาคส่วนในการเพิ่มและรักษาพื้นที่สีเขียว พื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมของประเทศ และฟื้นฟูระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยจัดให้มีหน่วยงาน/องค์กรที่จัดตั้งโดยภาครัฐ เพื่อให้ความรู้ ประสาน และบูรณาการทุกภาคส่วนในการติดตามการพัฒนาพื้นที่ทั้งในระดับจังหวัด ระดับลุ่มน้ำ และระดับประเทศ

(๔) ปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้ เรื่องการใช้ประโยชน์ของชุมชนในพื้นที่ป่าอย่างสมดุล โดยปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้เรื่องการใช้ประโยชน์ของชุมชนในพื้นที่ป่าอย่างสมดุล

(๕) พัฒนาและส่งเสริมกลไกการให้บริการของระบบนิเวศ และการสงวนรักษา อนุรักษ์ และฟื้นฟูแหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีมาตรการชดเชยและแรงจูงใจในการดำเนินการ เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ จัดการใช้ประโยชน์ของชุมชนในพื้นที่ป่า และส่งเสริมกลไกคาร์บอนเครดิตและกลไกการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ รวมทั้ง จัดให้มีการสงวน รักษา อนุรักษ์ และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมพื้นที่แหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมในทุกมิติ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยการศึกษา สำรวจ วิจัย จัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และผัง สนับสนุนให้มีมาตรการควบคุมและมาตรการส่งเสริมจูงใจทั้งด้านกฎหมายและด้านเศรษฐศาสตร์ รวมถึง ส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น พัฒนาระบบการสร้างองค์ความรู้ สร้างเครือข่าย ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนเพิ่มและรักษาพื้นที่สีเขียว เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมของประเทศ พื้นที่ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ

- เป้าหมายของแผนย่อย ๒. ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม

การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ มุ่งเน้นการจัดทำ และพัฒนาระบบการเชื่อมโยง จัดการ และวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับประเทศ รวมถึงสนับสนุนการบริหารจัดการตามศักยภาพของภูมินิเวศ จัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ และการจัดทำ ผังพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งโบราณคดี ครอบคลุมถึงการสงวนรักษา อนุรักษ์ ปั่นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่น บนฐานธรรมชาติและฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ได้กำหนดกลยุทธ์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมแห่งชาติและแผนงานที่สอดคล้องกับแผนย่อยของแผนแม่บทฯ ได้แก่ การจัดทำคลังข้อมูลและระบบวิเคราะห์ ข้อมูลแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม จัดทำแผนและผังการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม สอดรับและทันต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการจัดการอย่างยั่งยืน การขึ้นทะเบียนแหล่ง ตามภูมินิเวศสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมโดยท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมการจัดทำแผน การบริหารจัดการแหล่งตามภูมินิเวศสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมโดยท้องถิ่นและชุมชนพร้อมบรรจุไว้ในแผนพัฒนาของท้องถิ่น การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการบริหารจัดการภูมินิเวศสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมโดยการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ แผนงานที่ได้มีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน ทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการต่อยอดการดำเนินงานการจัดทำแผนผังภูมินิเวศภายใต้กรอบในการพัฒนามืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้ง ผังพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและศิลปกรรม ซึ่งตัวชี้วัดแผนย่อยของแผนแม่บทฯ คือ พื้นที่ที่มีการดำเนินการสงวนรักษา อนุรักษ์ ปั่นฟู และพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติและฐานวัฒนธรรมในพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ได้กำหนดจำนวนเมือง/จังหวัด รวม ๖ ภาค ซึ่งมีระยะเวลา ในการดำเนินโครงการ ๑ - ๑๕ ปี

๒.๒.๒ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง ประเด็นย่อยที่ ๔.๑ การวางผังเมืองและ กำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยการใช้ระบบนิเวศท้องถิ่นและชุมชนเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง ประกอบด้วยประเด็นปฏิรูปย่อย จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑) วางผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้วยการให้ระบบนิเวศท้องถิ่นและชุมชนเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง ๒) การวางผังเมืองระดับชุมชน และ ผังพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ๓) การปฏิรูปมาตรการทางผังเมืองเพื่อกำกับ การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในการพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำด้วยระบบการโอนสิทธิ การพัฒนาพื้นที่ (Transfer of Development Rights : TDR) ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม และยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเครื่องมือ กลไก การจัดการบริการ

๒.๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

แผนปฏิบัติการฯ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นก่อนมีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีการทบทวนความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ เพิ่มเติม เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ สอดรับกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จำนวน ๒ เป้าหมายหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เป้าหมายที่ ๔ การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน และเป้าหมายที่ ๕ การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยถ่ายทอดเป้าหมายหลักสู่การขับเคลื่อนตามหมวดหมู่ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

หมวดหมู่ที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวโดยใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์และเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทยที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชน พัฒนาการท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่ เชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความต้องการของตลาด อาทิ การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงศิลปะและวัฒนธรรม โดยแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ เป็นแผนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่มีคุณค่า โดยให้ความสำคัญกับบริบทของสิ่งแวดล้อมที่อยู่โดยรอบของแหล่งฯ ด้วยการวางแผนผังภูมิโนเวศ การออกแบบภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันระหว่างแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมความเป็นเศรษฐกิจในระดับชุมชนและการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ซึ่งได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้อง อาทิ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม และยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ รวมถึง ยุทธศาสตร์ด้านการใช้ที่ดินเพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่หรือวัตถุที่มีประโยชน์ มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม สร้างความสมดุลระหว่างแหล่งฯ ประกอบกับการพัฒนาบริเวณพื้นที่โดยรอบ ภายใต้การจัดทำผังการอนุรักษ์พื้นที่ย่านชุมชนเก่าในพื้นที่ภาคเหนือ รวม ๑๗ จังหวัด หรือการประกาศเขตพื้นที่เมืองเก่า หรือขับเคลื่อนพื้นที่เมืองเก่า รวม ๓๖ เมือง เป็นต้น โดยสอดคล้องกับ **หมวดหมู่ที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดขาดอย่างยั่งยืน** ในการมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรมโดยมุ่งพัฒนาเมืองให้น่าอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงภูมิโนเวศ และการเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ เสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่และเมือง เสริมสร้างสมรรถนะของท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการพื้นที่และเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการวางแผนพัฒนาพื้นที่และเมืองในอนาคตให้น่าอยู่อย่างยั่งยืนซึ่งกำหนดขอบเขตพื้นที่ตามแผนผังภูมิโนเวศ ใช้ระบบข้อมูลและตัวชี้วัดในการประเมินความยั่งยืนของเมืองและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคในพื้นที่ทุกขั้นตอน

หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม มีส่วนที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินการเพื่อรองรับปรับตัวเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการรับมือภัยพิบัติในพื้นที่ทั้ง ๒ ประเภท และได้มีการกำหนดโครงการ อาทิ โครงการแนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่แหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม (รายพื้นที่ รายประเภท รายภูมิภาค) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อพื้นที่แหล่งฯ โครงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังและติดตามแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมจากภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศ เพื่อให้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เห็นความสำคัญของพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม อีกทั้งยังได้คำนึงถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงภัยพิบัติ และลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัย โดยมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง คือ การส่งเสริมให้พื้นที่แหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของระบบนิเวศ รวมถึงพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและศิลปกรรมของไทยสู่สากล โดยควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่และพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ซึ่งภายใต้การดำเนินงานได้มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ประกอบด้วย โครงการศึกษาศักยภาพหรือขีดความสามารถการรองรับผลกระทบของพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม (Carrying Capacity) และโครงการติดตามคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งฯ ในพื้นที่ที่เปราะบาง

๒.๓ แผนระดับที่ ๓

๒.๓.๑ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

แผนปฏิบัติการฯ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นก่อนการประกาศใช้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ จึงมีการทบทวนความเชื่อมโยงกับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมฯ ฉบับปัจจุบัน เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ สอดรับกับเป้าหมายของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมฯ ที่เป็นแผนระดับ ๓ ที่เป็นแผนหลักด้านสิ่งแวดล้อมในระยะ ๕ ปี ของประเทศ โดยแผนปฏิบัติการฯ ฉบับนี้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ ๔ การจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ ภายใต้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมฯ ที่กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จระยะ ๕ ปี ให้มีระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมได้อย่างยั่งยืน ผ่านการขับเคลื่อนโดย ๓ ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑) ด้านการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๒) ด้านการพัฒนาศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ และยุทธศาสตร์ที่ ๓) ด้านการพัฒนาเครื่องมือกลไกการบริหาร

ส่วนที่ ๓ สารสำคัญของแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

๓.๑ การประเมินสถานการณ์ ปัญหา และความจำเป็นของแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เป็นการดำเนินงานที่สำคัญในการอนุรักษ์ ปกป้อง และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ได้แก่ เกาะ แก่ง น้ำตก ภูเขา ชายหาด แหล่งน้ำ โป่งพุร้อน ซากดึกดำบรรพ์ ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณะธรรมชาติ และถ้ำ และสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ได้แก่ ชุมชนโบราณ เมืองโบราณ อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ สถาปัตยกรรม พระราชวัง ย่านชุมชนเก่า วัด วัดร้าง ศาสนสถาน อนุสรณ์สถาน สถานที่หลักเมือง เมืองเก่า เมืองประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดีทั้งที่ขุดแล้วและยังไม่ได้ขุดค้น และโบราณวัตถุ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๖ ได้กำหนดให้การจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงแผนงานและแนวทางการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ซึ่งแผนงานและแนวทางการจัดการดังกล่าวได้ถูกกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ การจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ ตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ดังนั้น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) จึงมี

ภารกิจในการจัดทำนโยบายและแผนการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาได้จัดทำแผนจัดการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ได้แก่ แผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๓ แผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖) คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ และแผนจัดการด้านสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ได้แก่ แผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๒๗ นโยบายการอนุรักษ์และฟื้นฟู ย่านชุมชนเก่าแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๐ ซึ่งแผนแม่บทฯ แผนจัดการฯ หรือนโยบายการอนุรักษ์ฯ ดังกล่าว ได้ถูกนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมจนถึงปัจจุบัน

จากบริบทของประเทศและของโลก ทั้งการเป็นประชาคมอาเซียน การเปิดประตูสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ การท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้ง การพัฒนาอื่น ๆ และแนวความคิดด้านการอนุรักษ์ การพัฒนา และสถานการณ์ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการมีโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ เช่น โครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายสีแดงเข้ม ซึ่งนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน การท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งในพื้นที่เมืองหลักและเมืองรอง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การจราจร วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาอื่น ๆ มาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น แผนแม่บทฯ และแผนการจัดการฯ ที่ใช้อยู่เดิมอาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวทางการพัฒนาที่เปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลาเท่าที่ควร จึงมีความจำเป็นต้องจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ขึ้นภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว ภายใต้แนวคิดด้านการอนุรักษ์ที่เน้นและให้ความสำคัญการบูรณาการในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันมีการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การอนุรักษ์และพัฒนาในภาพรวมที่ชัดเจน มีรายละเอียดการดำเนินงานที่ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่ช่วยให้แผนปฏิบัติการฯ มีความสอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคต โดยกำหนดให้มีการทบทวนแผนทุก ๒ ปี ๖ เดือน และทบทวนความเหมาะสมของโครงการในแผนปฏิบัติการฯ เพื่อปรับปรุงและเสนอโครงการใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน พร้อมทั้งมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำแผนปฏิบัติการฯ ประสานและเสนอต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของ สศช. ต่อไป โดยจากการประสานดำเนินงานดังกล่าวตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้นำแผนปฏิบัติการฯ ฉบับนี้ เข้าสู่ระบบ eMENSRC โดยถือว่าการประกาศใช้แผนโดยไม่จำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ตามความเห็นสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ แล้ว

๓.๒ สารสำคัญของแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

๓.๒.๑ วัตถุประสงค์

- ๑) เป็นกรอบทิศทางและแนวทางการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ระยะ ๑๕ ปี ของประเทศให้มีความพร้อมต่อการปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ
- ๒) ปรับระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เป็นเชิงรุก
- ๓) ส่งเสริมทุกภาคส่วนทำหน้าที่เป็นผู้ปกป้อง รักษา พัฒนา และสร้างความตระหนักรู้ ในคุณค่าอันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่างยั่งยืน

๓.๒.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัดรวม

เป้าหมาย

- ๑) อนุรักษ์ คุ้มครอง พัฒนา และใช้ประโยชน์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่างสมดุลด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๒) เกิดความตระหนัก รับรู้ รับผิดชอบและเฝ้าระวังรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของประชาชนในทุกระดับ
- ๓) เสริมสร้างและสนับสนุน กลไก เครื่องมือ องค์กรเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและประสิทธิภาพแก่ระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของประเทศ

ตัวชี้วัดรวม คือ การที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมภายใต้ตัวชี้วัด ดังนี้

- ๑) จำนวนและผลสำเร็จของแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมที่ได้รับการคุ้มครองทางสิ่งแวดล้อม
- ๒) จำนวนแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมที่ได้รับการจัดการตามแนวทางภูมินิเวศหรือเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการติดตามประเมินผล
- ๓) มีการประเมินขีดความสามารถในการรองรับการใช้ประโยชน์ในแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม
- ๔) มีระบบฐานข้อมูลแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมระดับประเทศ
- ๕) เกิดโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องจากกลุ่มองค์กรภาคประชาชนโดยเฉพาะในระบบการศึกษาเด็กและเยาวชน
- ๖) บุคลากรภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานท้องถิ่นที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
- ๗) เกิดเครือข่ายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม กลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน
- ๘) มีกลไกโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพทำงานได้อย่างคล่องตัวมากขึ้นทั้งในระดับส่วนกลางและระดับท้องถิ่น
- ๙) กลไกทางกฎหมายเกิดขึ้นหลายระดับ โดยเฉพาะระดับพื้นที่ ออกโดยท้องถิ่น
- ๑๐) มีกลไกทางเศรษฐศาสตร์ โมเดลด้านการเงิน การคลังหรือแหล่งทุน
- ๑๑) มีช่องทางการเสริมสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

จากยุทธศาสตร์ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) ด้านการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ๒) ด้านการพัฒนาศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ และ ๓) ด้านการพัฒนาเครื่องมือกลไกการจัดการบริหาร มี ๓ เป้าหมาย ๑๑ ตัวชี้วัด ๑๒ กลยุทธ์ ๖๔ โครงการ งบประมาณรวม ๑,๒๕๑.๔๐ ล้านบาท โดยมีส่วนร่วมและขับเคลื่อนหลายภาคส่วน ทั้งภาคส่วนประชาชน เอกชน และหน่วยงานภาครัฐรวม ๑๓ กระทรวง ๔๖ หน่วยงาน ภายใต้โครงการ/กิจกรรมในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมภายใต้ภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังตาราง

๓.๓ การขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ

๓.๓.๑ การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ไปสู่การปฏิบัติ

แผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ดำเนินงานภายใต้คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หน่วยงานของรัฐควรยึดเป็นกรอบดำเนินงานตามโครงการ/แผนงานที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการฯ ทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม จึงจะประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ภายใต้แนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(๑) การใช้แผนปฏิบัติการฯ เป็นกรอบในการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟู โดยแนวทางที่ระบุในแผนปฏิบัติการฯ นั้นจะเป็นการดำเนินการของภาครัฐ ซึ่งภาคเอกชนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาพื้นที่ตามความเหมาะสม ส่วนภาคการศึกษาและภาคประชาชน สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ในแต่ละพื้นที่ การใช้กลไกชุมชนและองค์กรทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในการต่อเชื่อมเพื่อขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐในรูปแบบของเครื่องมือ กลไกในการบริหารจัดการพื้นที่ องค์ความรู้ หรือกองทุนต่าง ๆ เป็นต้น

(๒) การสร้างกระบวนการร่วมหารือเพื่อสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ให้แก่ภาคเอกชน การผลักดันให้เกิดกลไกต่าง ๆ ที่จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดการอนุรักษ์ อาจไม่จำเป็นต้องริเริ่มจากการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ แต่สามารถเสนอขึ้นมาจากภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคมได้ และควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่มีอยู่

๓.๓.๒ หน่วยงานขับเคลื่อน ประกอบด้วย

(๑) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม มีหน้าที่ผลักดันการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการฯ

(๒) กระทรวงการคลัง ในการสนับสนุนการขอรับการจัดสรรงบประมาณสำหรับหน่วยงานที่ต้องดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการฯ

(๓) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีหน้าที่ในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบาย จัดทำแผนและกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในพื้นที่ให้เป็นไปตามหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ และมาตรการในการจัดตั้งพื้นที่นั้น ซึ่งมีพื้นที่สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอยู่ภายใต้การกำกับดูแล

(๔) กรมป่าไม้ มีหน้าที่และภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ฟื้นฟู ดูแลรักษา ส่งเสริมทำนุบำรุงป่า และการดำเนินการเกี่ยวกับการป่าไม้ การทำไม้ การเก็บหาของป่า การใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ และการเสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อีกทั้งยังมีพื้นที่สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอยู่ภายใต้การกำกับดูแล

(๕) กรมศิลปากร มีหน้าที่สำคัญในการดูแลบำรุงรักษามรดกวัฒนธรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโบราณสถานและโบราณวัตถุ เพื่อให้แหล่งมรดกที่สำคัญในพื้นที่ได้รับการดูแลรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ

(๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในดูแล รักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ รวมทั้ง การออกระเบียบ ข้อบังคับเพื่อประโยชน์ในการควบคุมการพัฒนา จัดทำแผนดำเนินการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้ดำเนินการได้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ

(๗) หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่น กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมธนารักษ์ สำนักพระพุทธศาสนา สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และกรมทรัพยากรธรณี เป็นต้น จำเป็นต้องดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ

(๘) ภาคการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เช่น การจัดทำข้อมูลเพื่อส่งเสริม การอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม การใช้กลไกชุมชน เพื่อขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ การสร้างกระบวนการร่วมหารือเพื่อสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ให้แก่ภาคประชาชน เป็นต้น

๓.๔ การติดตามประเมินผล

แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ มีกรอบแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์ในภาพรวมที่ชัดเจน มีรายละเอียดการดำเนินงานที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนรายละเอียดภายใต้กรอบที่กำหนดตามความเหมาะสม จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทแวดล้อมในปัจจุบัน และได้มีการกำหนดการติดตามความก้าวหน้า ทบทวน ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนปฏิบัติการ โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๓ ระยะ ซึ่งมีการทบทวนและติดตามแผนทุกระยะ ๒ ปี ๖ เดือน ดังนี้

(๑) ระยะที่ ๑ : ระยะโครงการ Flagship (๑-๒ ปี) และภายใน ๕ ปี

(๒) ระยะที่ ๒ : ต่อเนื่องจากระยะที่ ๑ ถึงระยะภายใน ๑๐ ปี

(๓) ต่อเนื่องจากระยะที่ ๒ ถึงระยะภายใน ๑๕ ปี : เป็นการสิ้นสุดภายในของระยะเวลา ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์

ส่วนที่ ๔ ตารางรายละเอียดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงานและโครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม	๑. ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม	๑. ด้านการสำรวจ/ รวบรวมข้อมูล แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม	๑. จัดทำคลังข้อมูล และ ระบบวิเคราะห์ข้อมูล แหล่งธรรมชาติ และ แหล่งศิลปกรรมขนาดใหญ่ (Big Data)	๑. โครงการจัดทำฐานข้อมูล แหล่งธรรมชาติ (๑๐ ประเภท)	ข้อมูลแหล่งธรรมชาติมีการ จัดเก็บอย่างเป็นระบบและ สามารถสืบค้นเพื่อใช้ในการ บริหารจัดการบริหารจัดการ ตามศักยภาพของแหล่ง ธรรมชาติ	มีระบบ/ฐานข้อมูล แหล่งธรรมชาติ (๑๐ ประเภท)	- สผ. - ปม. - อส. - ทธ. - ทช.	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	✓	-	
				๒. โครงการจัดทำฐานข้อมูล แหล่งศิลปกรรม	ข้อมูลแหล่งศิลปกรรมมีการ จัดเก็บอย่างเป็นระบบและ สามารถสืบค้นเพื่อใช้ในการ บริหารจัดการบริหารจัดการ ตามศักยภาพของแหล่ง ศิลปกรรม	มีระบบ/จำนวน ฐานข้อมูล (๗ ประเภท)	- สผ.	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๓.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๖.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๖.๐๐	✓	✓	✓	
			๒. การจัดทำระบบ ฐานข้อมูล และการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการที่ เกี่ยวข้องกับแหล่งมรดก โลกและแหล่งมรดกทาง วัฒนธรรมและแหล่ง มรดกทางธรรมชาติที่อยู่ใน บัญชีรายชื่อเบื้องต้น	โครงการบูรณาการฐานข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เมืองเก่า และมรดกโลก	ข้อมูลสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เมืองเก่า และมรดกโลก ได้รับการบูร ณาการเพื่อใช้ในการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็น ระบบ	จำนวนระบบฐานข้อมูลที่สามารถ เชื่อมต่อและ บูรณาการเพื่อบริการ จัดการสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม เมืองเก่า และ มรดกโลก	- สผ. - อส. - ปม. - ทช. - ทธ. - วธ.	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	-	✓	-	
			๓. จัดทำแผนและผังการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม สอดคล้องและทันต่อการ เปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการจัดการ อย่างยั่งยืน	๑. โครงการจัดทำแผนและผัง ภูมิโณศการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ	พื้นที่ภูมิโณศสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ มีผังและแผนการ บริหารจัดการเชิงพื้นที่ ใน การกำหนดการใช้ประโยชน์ พื้นที่ สิ่งแวดล้อมฯ เพื่อ อนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนา ระบบนิเวศ โดยคำนึงถึง ศักยภาพและข้อจำกัดของ พื้นที่ เพื่อการจัดการอย่าง ยั่งยืน	มีผังภูมิโณศการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ รวม ๒๑ เมือง ใน ๖ ภาค: (ปีที่ ๑-๕) อย่างน้อย ๓ จังหวัดของ ๑ ภาค (ปีที่ ๖-๑๐) เพิ่มขึ้นอีก อย่างน้อยใน ๓ จังหวัด ของ ๒ ภาค (ปีที่ ๑๑-๑๕) เพิ่มขึ้นอีก อย่างน้อยใน ๖ จังหวัด ของ ๒ ภาค	- สผ. - ปม. - อส. - ทช. - จท. - ส.ป.ก. - อปท.	๔๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๒๕.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๕.๐๐	✓	✓	✓	

-๑๔-												
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๑. ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (ต่อ)	๑. ด้านการสำรวจ/ รวบรวมข้อมูล แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม (ต่อ)	๓. จัดทำแผนและผังการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ (ต่อ)	๒. โครงการจัดทำแผนและผัง ภูมิเนเวศการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม	พื้นที่ภูมิเนเวศสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม มีผังและแผนการ บริหารจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อการจัดการอย่างยั่งยืน	จำนวนผังภูมิเนเวศการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม รวม ๒๑ เมือง ใน ๖ ภาค: (ปีที่ ๑-๕) อย่างน้อย ๓ จังหวัดของ ๑ ภาค (ปีที่ ๖-๑๐) เพิ่มขึ้นอย่าง อีกอย่างน้อยใน ๓ จังหวัด ของ ๒ ภาค (ปีที่ ๑๑-๑๕) เพิ่มขึ้น อย่างอีกอย่างน้อยใน ๖ จังหวัดของ ๒ ภาค	- สผ. - วธ. - อปท.	๕๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๘.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๓๒.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๑๐.๐๐	✓	✓	✓	
				๓. โครงการขับเคลื่อนผังและ แผนภูมิเนเวศสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมไปสู่การปฏิบัติ	พื้นที่ภูมิเนเวศสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม มีการดำเนินการ ขับเคลื่อนตามผังและ แผนการบริหารจัดการเชิง พื้นที่ เพื่อการจัดการอย่าง ยั่งยืน	จำนวนผังและแผน ภูมิ เนเวศสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม และสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ไปสู่การปฏิบัติ: (ปีที่ ๑-๕) อย่างน้อย ๓ จังหวัด ของ ๑ ภาค (ปีที่ ๖-๑๐) เพิ่มขึ้นอย่าง อีกอย่างน้อยใน ๓ จังหวัด ของ ๒ ภาค (ปีที่ ๑๑-๑๕) เพิ่มขึ้น อย่างอีกอย่างน้อยใน ๖ จังหวัด ของ ๒ ภาค	- สผ. - อส. - ปม. - ทช. - จท. - วธ. - อปท. - ส.ป.ก.	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๒.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๓.๐๐	✓	✓	✓	
			๔. ศึกษาขีดความสามารถ ในการรองรับของพื้นที่ แหล่งธรรมชาติ และ ศิลปกรรม	โครงการศึกษาขีดความสามารถ ในการรองรับได้ของพื้นที่ แหล่งธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรมที่มีคุณค่าและมี ความสำคัญสูง	๑. พื้นที่แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่า ความสำคัญสูงหรือพื้นที่ วิกฤตได้รับการกำหนดขีด ความสามารถในการรองรับ พื้นที่ป้องกันความเสี่ยงที่ เกิดขึ้น ๒. ความสามารถหรือศักยภาพ ในการรองรับผลกระทบของ พื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Carrying Capacity) ๓. กำหนดระดับศักยภาพการ รองรับผลกระทบของพื้นที่ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Carrying Capacity) รายละเอียด เพื่อใช้ เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการ แหล่งธรรมชาติ	จำนวนพื้นที่ แหล่ง ธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรมมีการกำหนด ขีดความสามารถในการ รองรับได้ของพื้นที่ (ราย ประเภท/รายพื้นที่/ ภูมิภาค) ในการใช้ ประโยชน์ที่เหมาะสม	- อส. - ปม. - ทช. - ทธ. - กทท. - อปท.	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๓.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๒.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	✓	-	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๑. ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (ต่อ)	๑. ด้านการสำรวจ/ รวบรวมข้อมูล แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม (ต่อ)	๕. ศึกษาจัดทำมาตรการใช้ ประโยชน์ที่ดินตาม กรรมสิทธิ์ในแหล่ง ธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรม	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๓)	-	-	-	-	-	-	-	-
			๖. จัดทำแนวทางการ พัฒนาทางกายภาพของ แหล่งธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรมแต่ละประเภท	โครงการจัดทำแนวทางการ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในพื้นที่แหล่งธรรมชาติอันควร อนุรักษ์รายประเภท ๑๐ ประเภท และแหล่งศิลปกรรม	เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ จากแหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม ให้เป็นไป อย่างถูกต้องและเหมาะสม อันจะทำให้แหล่งธรรมชาติ ได้รับการดูแล พื้นฟู และ อนุรักษ์ ประกอบกับอำนวยความสะดวก ให้กับท้องถิ่นได้ใน ระยะยาว (เป้าหมาย : พื้นที่ /ประเภทแหล่ง หรือ/ ใน พื้นที่ ๖ ภาค)	จำนวนพื้นที่ของแหล่ง ธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรมได้รับการ วางแผนในการพัฒนาที่ เหมาะสมภายใต้ หลักการการอนุรักษ์	- สผ. - ปม. - อส. - ศก. - อปท. - กทท. - อพท.	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	-	✓	-	จัดทำแนวทางการ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในพื้นที่ที่มีการ ให้บริการ นันทนาการและ การท่องเที่ยว เข้มข้นและมีสิ่ง อำนวยความสะดวก เดิมอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้มีสิ่ง แปลกปลอมใน พื้นที่แหล่ง ธรรมชาติ เกิน จำเป็นและเป็นให้ ไปตามหลักการ อนุรักษ์
		๒. ด้านการขึ้น ทะเบียนแหล่ง ธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรมให้ สอดคล้องกับแนวคิด ภูมินิเวศ	๗. จัดทำทะเบียน ผู้เชี่ยวชาญและปราชญ์ ชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม	๑. โครงการจัดทำทะเบียน ผู้เชี่ยวชาญและปราชญ์ชาวบ้าน ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ	กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ในการสนับสนุนการดำเนินงาน ประสานงานการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ	มีจำนวนผู้เชี่ยวชาญ/ ปราชญ์ชาวบ้าน / ผู้รู้มี การจัดเก็บข้อมูลอย่าง เป็นระบบในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ รายจังหวัด /รายประเภท	- สผ. - อส. - ปม. - ทช. - อปท. - หน่วยงานอนุรักษ์ฯ	๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) - (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	-	-	
				๒. โครงการจัดทำทะเบียน ผู้เชี่ยวชาญและปราชญ์ชาวบ้าน ด้านสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ในการสนับสนุนการดำเนินงาน ประสานงานการด้านการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	มีจำนวนผู้เชี่ยวชาญ/ ปราชญ์ชาวบ้าน /ผู้รู้มี การจัดเก็บข้อมูลอย่าง เป็นระบบในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม รายจังหวัด/หรือพื้นที่	- สผ. - ศก. - หน่วยงานอนุรักษ์ฯ	๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) - (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	-	-	
			๘. ขึ้นทะเบียนแหล่งตาม ภูมินิเวศสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม โดยท้องถิ่นและชุมชน	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๓)	-	-	-	-	-	-	-	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๑. ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (ต่อ)	๓. ด้านการคุ้มครอง แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม	๙. จัดทำแผนการ ดำเนินงานด้านการจัดทำ ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ และฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๓)	-	-	-	-	-	-	-	
			๑๐. จัดทำแนวทางการ จัดการสิ่งแวดล้อมความ สะดวกที่เหมาะสมใน พื้นที่แหล่งธรรมชาติอัน ควรอนุรักษ์รายประเภท ๑๐ ประเภท และการ เสริมสร้างการมีส่วนร่วม ของประชาชนและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นใน การบริหารจัดการอนุรักษ์ แหล่งธรรมชาติอันควร อนุรักษ์	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๖)	-	-	-	-	-	-	-	
			๑๑ การอนุรักษ์และ พัฒนาเมืองเก่า : เสริมสร้างความรู้ความ เข้าใจและกระบวนการ เรียนรู้การอนุรักษ์และ พัฒนาเมืองเก่า	โครงการพัฒนาชุดความรู้ และ การส่งเสริม ถ่ายทอดฝึกอบรม แก่บุคคลประชาชน และ เครือข่ายที่สนใจ ต่อการ อนุรักษ์ สืบสานสร้างสรรค์ และพัฒนาเมืองเก่าและพื้นที่ เกี่ยวเนื่อง	บุคลากรและประชาชน มี องค์ความรู้การอนุรักษ์ และ พัฒนาเมืองเก่าและพื้นที่ เกี่ยวเนื่องภายใต้บริบทของ ชุมชน	จำนวนชุดความรู้ที่ผลิต ขึ้นในการส่งเสริมพัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ ในการอนุรักษ์ และ พัฒนาเมืองเก่าฯ ต่อ ประชาชนและเครือข่าย	- สผ. - ธร. - อบท. (ในพื้นที่ที่ เป็นเมืองเก่า ๓๖ เมือง) - จังหวัด - สถาบันการศึกษา	๗๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๔.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๖๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๖.๐๐	✓	✓	✓	เมืองละ ๒ ล้าน บาท
			๑๒. กำกับดูแลแหล่ง มรดกที่ได้รับการขึ้น ทะเบียนเป็นแหล่งมรดก ทางธรรมชาติ และ วัฒนธรรม รวมถึงพื้นที่ แนวกันชน ให้ได้รับการ บริหารจัดการเป็นไปตาม มาตรฐานและยั่งยืน (มรดกโลก)	๑. โครงการบริหารจัดการ พื้นที่แหล่งมรดกโลกทาง ธรรมชาติ	แหล่งมรดกที่ได้รับการขึ้น ทะเบียนเป็นแหล่งมรดก ทางธรรมชาติ / หรือ เตรียมการประกาศได้รับ การคุ้มครอง และบริหาร จัดการเป็นไปตามมาตรฐาน และหลักการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน	จำนวนแหล่งมรดกทาง ธรรมชาติที่ได้รับการขึ้น ทะเบียนมีแผนการ บริหารจัดการพื้นที่ตาม หลักการการพัฒนา อย่างยั่งยืน และ IUCN	- สผ. - อส. - ทช. - กป. - กต - อบท.	๓๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๑๐.๐๐	✓	✓	✓	(แหล่งมรดกทาง วัฒนธรรมที่ได้รับการ ขึ้นทะเบียน มรดกชาติ และ มรดกจังหวัด)
				๒. โครงการบริหารจัดการ พื้นที่แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม	แหล่งมรดกทางที่ได้รับการ ขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดก ทางวัฒนธรรม/ หรือ เตรียมการประกาศได้รับ การคุ้มครอง และบริหาร จัดการเป็นไปตามมาตรฐาน และยั่งยืน	จำนวนแหล่งมรดกทาง วัฒนธรรมที่ได้รับการ ขึ้นทะเบียนมีแผนการ บริหารจัดการตาม หลักการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน และ ICOMOS	- สผ. - กต - ศก. - อบท. - อพท. - กทท.	๕๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๓๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๑๐.๐๐	✓	✓	✓	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๑. ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (ต่อ)	๓. ด้านการคุ้มครอง แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม (ต่อ)	๑๓. ส่งเสริมการจัดทำ แผนการบริหารจัดการ แหล่งตามภูมิโนเวศ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติโดย ท้องถิ่น/ชุมชนและบรรจุ ไว้ในแผนพัฒนาของ ท้องถิ่น	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๓)	-	-	-	-	-	-	-	
			๑๔.เสริมสร้างความเป็น หุ้นส่วน (Partner ship) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม	๑.โครงการพัฒนาความร่วมมือ การดำเนินงาน/งบประมาณ และพื้นที่แบบบูรณาการ ระหว่างกระทรวง...ต่อการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม ๒. โครงการพัฒนาเครือข่าย ความร่วมมือการดำเนินงาน/ แบบบูรณาการร่วมกับ ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม	เพื่อพัฒนากลไกการบริหาร จัดการแบบบูรณาการ และ เครือข่ายความร่วมมือของ ภาคประชาชน หน่วยงานและ ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ/ หรือต่างประเทศ	จำนวนกิจกรรมความ ร่วมมือที่ดำเนินงาน ร่วมกับเครือข่าย ระดับ กระทรวง และระดับ ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ/ หรือต่างประเทศในการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม	- สผ. - มท. - กต - ธร. - ศก. - อปท. - อพท. - กทท.	๒๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๕.๐๐	✓	✓	✓	
			๑๕. ส่งเสริมพื้นที่แหล่ง ธรรมชาติ และแหล่ง ศิลปกรรมให้มีความ ยืดหยุ่น (Resilience)	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๓ และ ที่ ๖)	-	-	-	-	-	-	-	
			๑๖. ส่งเสริมการดำเนิน กิจกรรมในการปรับตัวต่อ ผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศในพื้นที่แหล่ง ธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรม	๑.โครงการจัดทำแนวทางการ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศในพื้นที่แหล่ง ธรรมชาติและศิลปกรรม (รายพื้นที่ รายประเภท ราย ภูมิภาค) ๒. โครงการส่งเสริมความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศต่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม	เพื่อให้พื้นที่แหล่งธรรมชาติ และแหล่งศิลปกรรม มีการ เตรียมความพร้อมในการตั้ง รับและปรับตัวกับการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่อาจมีผลกระทบต่อพื้นที่ฯ ภายใต้ความร่วมมือกับภาค ส่วนที่เกี่ยวข้อง	๑. เจ้าหน้าที่/ หน่วยงาน ที่ดูแลพื้นที่ฯ รับทราบและมีความรู้ วิธีการ รูปแบบ ในการ ตั้งรับและปรับตัวต่อ ผลกระทบของการ เปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศที่มีต่อ แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม ๒. มีมาตรการและแนว ทางการอนุรักษ์ที่ เหมาะสมของแหล่งฯ ใน ประเทศไทย	- สผ. - กป. - อส. - ทช. - ศก. - กทท. - สทอภ. - อปท. - อต.	๓๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๒๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๕.๐๐	✓	✓	✓	

-๑๘-												
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๑. ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (ต่อ)	๔. ด้านการติดตาม และประเมินผล แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม	๑๗. ติดตามและประเมินผล ด้านประสิทธิ ภาพของ บริหารจัดการแหล่ง ธรรมชาติและศิลปกรรม	๑. โครงการติดตามประเมินผล แผน/กิจกรรม ในการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ภายใต้การมีส่วนร่วมของ ภาครัฐและประชาชน	เพื่อให้พื้นที่แหล่งธรรมชาติและ ศิลปกรรมได้รับการ ติดตามและประเมินคุณภาพ สิ่งแวดล้อม และการนำ แผนงาน/กิจกรรม ไปสู่การ ขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ อย่างเป็น	๑. จำนวนพื้นที่แหล่ง ธรรมชาติได้รับการ ติดตามประเมินคุณภาพ สิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๗๐ ต่อปี ๒. จำนวนพื้นที่แหล่ง ธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรมมีการติดตาม ประเมินผลตามแผน/ กิจกรรม ในการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ	- สผ. - อส. - ปม. - ทช. - ศก. - อบท. - ทสจ.	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๒.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๓.๐๐	✓	✓	✓	
				๒. โครงการพัฒนาระบบเฝ้า ระวังและติดตามแหล่ง ธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม จากภัยพิบัติทางธรรมชาติของ ประเทศผ่านระบบออนไลน์	๑. พื้นที่แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรมได้รับการ ติดตามเฝ้า ระวัง การ เปลี่ยนแปลงคุณภาพ สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ๒. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและชุมชนใน พื้นที่ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจในการเฝ้าระวัง การเตรียมรับมือ รวมทั้ง ติดตามและประเมินผล คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมได้อย่างเป็นระบบ จากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ เกิดขึ้นรูปธรรม	๑. มีระบบในการเฝ้า ระวัง การเตรียมรับมือ และการติดตามคุณภาพ สิ่งแวดล้อม ๒. จำนวนแหล่ง ธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรมมีการเฝ้าระวัง และติดตามคุณภาพ สิ่งแวดล้อมผ่านระบบ ออนไลน์ ๓. ร้อยละ ๗๐ เจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีองค์ความรู้ ความ เข้าใจในการเฝ้าระวัง และติดตามคุณภาพ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมที่เป็นระบบ	- สผ. - ทช. - อส. - ปม. - ทธ. - ปภ. - อบต. - ศก. - ทสจ. - อบท. - สทอภ.	๒๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๕.๐๐	✓	✓	✓	
			๑๘. การขับเคลื่อนและ ติดตามการอนุรักษ์และ พัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า	๑. การประชุมเผยแพร่แผนผัง แม่บทการอนุรักษ์และพัฒนา กรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑. เพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจ ต่อหน่วยงานภาครัฐที่กำกับ ดูแลพื้นที่กรุงเทพฯ และบริเวณ เกี่ยวเนื่องที่ต้องยกดเป็นกรอบ การดำเนินงานตามแผนหรือ โครงการที่ระบุไว้ในแผนผัง แม่บทการอนุรักษ์และพัฒนา กรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า ให้เกิดการดำเนินงานไปใน ทิศทางเดียวกัน	๑. กิจกรรม/โครงการ ภายใต้แผนผังแม่บทการ อนุรักษ์และพัฒนากรุง รัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า ได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่าง เป็นรูปธรรม	- กทม.	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๕.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๕.๐๐	✓	✓	✓	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๑. ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (ต่อ)	๔. ด้านการติดตาม และประเมินผล แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม (ต่อ)	๑๘. การขับเคลื่อนและ ติดตามฯ (ต่อ)	๒. การติดตาม ตรวจสอบ และ กำกับการดำเนินงานของ หน่วยงานให้เป็นไปตามแผนผัง แม่บทการอนุรักษ์และพัฒนา กรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า	๒. เพื่อรับทราบผลการ ดำเนินงานของหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไป ตามแผนผังแม่บทการ อนุรักษ์และพัฒนากรุง รัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า	๒. มีรายงานผลการ ติดตามการดำเนินงานของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน พื้นที่ภายใต้แผนผังแม่บท การอนุรักษ์และพัฒนา กรุงรัตนโกสินทร์และ เมืองเก่าต่อคณะกรรมการ อนุรักษ์และพัฒนา กรุงรัตนโกสินทร์ และ เมืองเก่า เป็นระยะ	- สผ. - กทม.					
			๑๙. พัฒนาระบบติดตาม และเฝ้าระวังกลุ่ม ธรรมชาติและศิลปกรรม ผ่านระบบออนไลน์	(ดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๑๗)	-	-	-	-	-	-	-	
			๒๐. สร้างระบบพัฒนา เทคโนโลยีและเครือข่าย การติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพสิ่งแวดล้อมของ แหล่งธรรมชาติ และ ศิลปกรรม ให้ครอบคลุม ทุกประเภทผลกระทบ มี ระบบเตือนภัยทั้งในระดับ พื้นที่ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับ อาเซียน และการรายงานต่อ สาธารณะและหน่วยงาน รับผิดชอบ	โครงการความร่วมมือในการ พัฒนาเทคโนโลยีและระบบ เครือข่ายการติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพและระบบเตือนภัย ของสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ และแหล่งศิลปกรรม ให้ ครอบคลุมทุกประเภท ผลกระทบ ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ	๑. พื้นที่แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรมได้รับการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพ และเตือนภัย ภายใต้การบูร ณาการ และความร่วมมือ ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับ อาเซียน ๒. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนา องค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างเป็นระบบและมีความ ต่อเนื่อง	๑. มีระบบในการ ตรวจสอบคุณภาพ สิ่งแวดล้อมของแหล่ง ธรรมชาติ โดยความ ร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุม ทุกประเภทผลกระทบ มี ระบบเตือนภัยทั้งในระดับ พื้นที่ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ๒. ร้อยละ ๗๐ ของ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้ งานระบบตรวจสอบ คุณภาพสิ่งแวดล้อมของ แหล่งธรรมชาติ โดย ความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ ครอบคลุมทุกประเภท ผลกระทบ มีระบบเตือน ภัยทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค	- ทธ. - มท. (ปภ./อปท.) - ปม. - อส. - กต - สทอภ.	๑๐๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๕๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๕๐.๐๐	-	✓	✓	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๒. ด้านการฟื้นฟู สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม	๑. ด้านการจัดทำ แผนฟื้นฟูแหล่ง ธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรม	๒๑. จัดทำแนวทาง เพื่อ ฟื้นฟูพื้นที่สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม ที่เป็นพื้นที่วิกฤติหรือ พื้นที่ที่มีคุณค่าความสำคัญ และได้รับผลกระทบจาก โครงการพัฒนา	โครงการจัดทำแนวทาง การ อนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมที่เป็นพื้นที่วิกฤติหรือ พื้นที่ที่มีคุณค่าความสำคัญและ ได้รับผลกระทบจากโครงการ พัฒนา	แหล่งธรรมชาติ และ ศิลปกรรมรายประเภท ใน แต่ละภูมิภาคมีแนวทางการ บริหารจัดการพื้นที่ที่ เหมาะสม เพื่อลดผลกระทบ ที่อาจมีต่อพื้นที่ฯ ตาม หลักการการอนุรักษ์	๑. พื้นที่สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม ที่วิกฤติ หรือ มีคุณค่า มีวิธีการ รูปแบบ แนวทาง และ แผนการดำเนินงานใน การฟื้นฟูพื้นที่ที่ เหมาะสม (รายประเภท ในแต่ละภูมิภาค) ๒. โครงการที่มีผลกระทบ รุนแรงหรือวิกฤติ ต่อ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติฯ ได้รับการแก้ไข ๓. โครงการที่จะ เปลี่ยนแปลงหรือส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติฯ ต้อง ทำการศึกษาผลกระทบ สิ่งแวดล้อม	- อส. - ปม - ทช. - ยผ. - อก. - พศ. - จท. - ทธ. - ทบ. - ศก. - ส.ป.ก. - ทล./ทช. - อปท. - จังหวัด	๑๔.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๓.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๕.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๖.๐๐	✓	✓	✓	
		๒. ด้านการขับเคลื่อน การดำเนินการฟื้นฟู แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม	๒๒. เพิ่มศักยภาพของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในการจัดการขยะ และน้ำเสียในแหล่ง ธรรมชาติและศิลปกรรม โดยความร่วมมือระหว่าง สถาบันการศึกษาและ ภาคเอกชน	๑.โครงการเสริมสร้างและเพิ่ม ศักยภาพองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในการบริหารจัดการ ขยะและน้ำเสียในพื้นที่ สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม ๒.โครงการส่งเสริมให้มีการลด ละเลิกใช้ขยะที่ย่อยสลายยาก หรือสารเคมีต่างๆ ในพื้นที่ หรือบริเวณใกล้เคียงแหล่ง ธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม ๓. โครงการจัดให้มีระบบ บำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะที่ เหมาะสมตามมาตรฐานก่อน ปล่อยลงแหล่งธรรมชาติฯ	๑. องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีองค์ความรู้ความ เข้าใจในการบริหารจัดการ ขยะและน้ำเสียในแหล่ง ธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม มากขึ้น ๒. เพิ่มศักยภาพขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการ บริหารจัดการมลพิษใน แหล่งธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรม โดยความร่วมมือ ระหว่างสถาบันการศึกษา และภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง	๑. ร้อยละ ๘๐ ของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีศักยภาพใน การจัดการขยะและน้ำ เสียในแหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม ๒. ผู้ประกอบการใน พื้นที่แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรมให้ ความร่วมมือในการ จำกัดขยะ และการ ปล่อยน้ำเสียอย่างถูกวิธี	- คพ. - สผ. - ศก. - ทสจ. - อปท. - สสภ. - จังหวัด - สถาบันการศึกษา	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	✓	-	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๒. ด้านการฟื้นฟู สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (ต่อ)	๒. ด้านการขับเคลื่อน การดำเนินการฟื้นฟู แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม (ต่อ)	๒๓. ส่งเสริมการลด ปริมาณขยะมูลฝอยใน แหล่งธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรม โดยการงด หรือเลิกใช้วัสดุที่ย่อย สลายยากพร้อมทั้ง ส่งเสริมความเข้าใจการ คัดแยกขยะมูลฝอยอย่าง ถูกต้อง และมีการจัดการ อย่างเหมาะสม	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๒๒)	-	-	-	-	-	-	-	
			๒๔. ส่งเสริมให้มีระบบ การบำบัดน้ำเสียขนาดเล็กหรือติดตั้งถังดักไขมัน ในบริเวณที่กำเนิดน้ำเสีย ในแหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม เพื่อให้ น้ำที่ปล่อยออกมามี คุณภาพตามมาตรฐานที่ กำหนด	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๒๒)	-	-	-	-	-	-	-	
			๒๕. ส่งเสริมการทำ เกษตรยั่งยืน ลดและเลิก การใช้สารเคมีรวมถึง ปลอดการเผา ในพื้นที่ ใกล้เคียงและโดยรอบ แหล่งธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรม	โครงการส่งเสริมการทำเกษตร สีเขียว	๑. สิ่งแวดล้อมธรรมชาติมี คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีอยู่ ในเกณฑ์มาตรฐาน ๒. เกษตรกรมีคุณภาพชีวิต และสุขภาพที่ดีขึ้นภายใต้ การส่งเสริมเกษตรสีเขียว ๓. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการจำหน่ายสินค้า ทางการเกษตรในรูปแบบ สินค้าอเนกนิภหรือปลอด สารพิษ	๑. จำนวนเกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการส่งเสริม การทำเกษตรยั่งยืน ลด และเลิกการใช้สารเคมี รวมถึงปลอดการเผา ใน พื้นที่ใกล้เคียงและ/หรือ โดยรอบแหล่งธรรมชาติ ๒. ร้อยละ ๘๐ ของ เกษตรกรมีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้นจากการประเมินผล ทางด้านเศรษฐศาสตร์ และสุขภาพ ๓. ร้อยละ ๗๕ ของ แหล่งธรรมชาติมีคุณภาพ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ใน ระดับดี	- กษ. - พช. - ส.ป.ก. - อปท. - ศสพ. (เกษตรกรที่ สูง) - สถาบันการศึกษา - หน่วยงานใน พื้นที่ที่เกี่ยวข้อง	๑๔.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๓.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๕.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๖.๐๐	✓	✓	✓	ตามเกณฑ์การ ประเมินคุณภาพ สิ่งแวดล้อม สผ.

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๓. ด้านใช้ประโยชน์ อย่างสมดุลและยั่งยืน	๑. ด้านการพัฒนา แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรมเพื่อ การใช้ประโยชน์ อย่างสมดุล	๒๖. พัฒนาพื้นที่ต้นแบบ แหล่งธรรมชาติและแหล่ง ศิลปกรรมเพื่อใช้ ประโยชน์เชิงสร้างสรรค์	โครงการจัดทำแผนและผัง พื้นที่ต้นแบบแหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรม: ประเภท จังหวัด..... อย่างยั่งยืน	๑. พื้นที่แหล่งธรรมชาติมี การวางแผนการบริหาร จัดการเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาให้สอดคล้องกับ ศักยภาพของพื้นที่ ๒. พื้นที่แหล่งธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเป็น พื้นที่ต้นแบบด้านการใช้ ประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ ๓. หน่วยงานพื้นที่ เยาวชน และประชาชน มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ บริหารจัดการเพื่อการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนา แหล่งธรรมชาติ ๔. ชุมชนมีการใช้ประโยชน์ จากแหล่งธรรมชาติอย่าง เหมาะสมและยั่งยืน	๑. มีพื้นที่และชุมชน ต้นแบบ ในการบริหาร จัดการพื้นที่ แหล่ง ธรรมชาติและแหล่งศิลป กรรมอย่างยั่งยืน ๒. จำนวน แหล่ง ธรรมชาติที่ได้รับการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และ พัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ ต้นแบบของการใช้ ประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ ๓. ร้อยละ ๗๕ ของ หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติมี ความรู้ ความเข้าใจใน อนุรักษ์ ฟื้นฟู และ พัฒนาแหล่งธรรมชาติ อย่างเหมาะสม ๔. ร้อยละ ๗๕ ของชุมชน มีการใช้ประโยชน์จาก แหล่งธรรมชาติ อย่าง เหมาะสมและยั่งยืน	- ปม. - ทช. - อส. - พศ. - ชป. - ทธ. - จท. - ยผ. - สผ. - ทสจ. - ส.ป.ก. - อปท. - หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๒๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๓.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๗.๐๐	✓	✓	✓	
			๒๗. ส่งเสริมและสรรรหา บุคลากรต้นแบบด้านการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม เพื่อใช้ประโยชน์เชิง สร้างสรรค์ของวิสาหกิจ ชุมชน	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๒๖)	-	-	-	-	-	-	-	
			๒๘. การวางแผนงานด้าน การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ ประโยชน์แม่น้ำ คู คลอง ในฐานะแหล่งธรรมชาติอัน ควรอนุรักษ์และเชื่อมโยง กับแนวคิดภูมินิเวศ ใน ระยะยาว	๑. โครงการจัดทำแผนและผัง ภูมินิเวศแหล่งธรรมชาติอัน ควรอนุรักษ์ ประเภทแหล่งน้ำ ๒. โครงการฟื้นฟูลำน้ำ/แหล่ง น้ำอย่างบูรณาการโดยการมี ส่วนร่วมของชุมชนริมน้ำและ บริเวณที่เกี่ยวข้อง	๑. แหล่งธรรมชาติอันควร อนุรักษ์ประเภทแหล่งน้ำ มี แผนงานด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ ภายใต้แนวคิดภูมินิเวศของ พื้นที่อย่างเป็นระบบ ๒. แหล่งธรรมชาติประเภท แม่น้ำ คู คลอง มีผังภูมินิเวศ เพื่อบูรณรักษ์ ฟื้นฟู และ ใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม	๑. ระดับความสำเร็จ ของการจัดทำแผนและ ผังภูมินิเวศเพื่อบูรณ รักษ์ ฟื้นฟู และใช้ ประโยชน์แหล่งน้ำ ๒. จำนวนแหล่งธรรมชาติ อันควรอนุรักษ์ประเภท แหล่งน้ำ มีการจัดทำ แผนและผังภูมินิเวศเพื่อ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และ ใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม ตามบริบทของพื้นที่	- ทช. - ปม. - จท. - ชป. - ยผ. - ทน. - สผ. - ทสจ. - อปท. - ทล./ทช. - องค์กรเอกชน - ภาคีเครือข่าย	๖๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๓.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๓๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๒๗.๐๐	✓	✓	✓	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๓. ด้านใช้ประโยชน์ อย่างสมดุลและยั่งยืน (ต่อ)	๑. ด้านการพัฒนา แหล่งธรรมชาติและ แหล่งศิลปกรรมเพื่อ การใช้ ประโยชน์ อย่างสมดุล (ต่อ)	๒๘. การวางแผนงานด้าน การอนุรักษ์ฯ (ต่อ)			๓. ร้อยละ ๘๐ ของ หน่วยงานพื้นที่ที่มีแหล่ง น้ำ มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนและผัง ภูมิทัศน์เพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ แหล่งธรรมชาติอันควร อนุรักษ์ประเภท แหล่งน้ำ ๔. แหล่งธรรมชาติ ประเภทแหล่งน้ำ ร้อย ละ ๘๐ มีแผนฯ การ บริหารจัดการอย่างเป็น รูปธรรม	- หน่วยงานใน พื้นที่ที่เกี่ยวข้อง					
		๒. ด้านการวางแผน เพื่อสร้างรายได้ ให้แก่ชุมชน	๒๙. สร้างเครือข่าย พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก จากการพัฒนาแหล่ง ธรรมชาติและศิลปกรรม	๑. โครงการพัฒนาบุคลากร นักสื่อความหมายธรรมชาติและ ศิลปกรรม เป็นต้นแบบใน การพัฒนาคนในชุมชน ๒. โครงการพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรมและยกระดับ สมรรถนะในการเป็นผู้นำด้าน การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม ในการนำเที่ยวชม หรือไกด์ท้องถิ่น	เพื่อมุ่งเน้น และส่งเสริมให้ ชุมชนในพื้นที่เข้าถึงคุณค่า องค์ความรู้ ต่อสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม ที่เป็นต้นทุนใน ท้องถิ่น ที่มีความเป็นมือ อาชีพในการดูแลนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาสร้างรายได้ให้กับ พื้นที่	๑.จำนวนชุมชน หรือ เครือข่ายที่ได้รับการ พัฒนาศักยภาพ หรือ สมรรถนะในการเป็นนัก สื่อ สาร หรือสื่อ ความหมายที่ดี ต่อการ อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ธ ร ร ม ช า ติ แ ล ะ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม ในพื้นที่ที่เป็นต้นทุนของ ท้องถิ่น ๒. จำนวนหลักสูตร และ การประเมินคุณของ หลักสูตรในการพัฒนา สมรรถนะด้านการ อนุรักษ์ฯ ที่เหมาะสม ภายใต้บริบทของพื้นที่	- พช. - ปม. - อส. - ทธ. - พณ. - กษ. - กทท. - ททท. - ทสจ. - จังหวัด - หน่วยงานอนุรักษ์ฯ	๓๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๓.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๒๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๗.๐๐	✓	✓	✓	
		๓. ด้านนวัตกรรม การบริหารจัดการ	๓๐. ส่งเสริมการลงทุน เน้นการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อ ต่อการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม	โครงการส่งเสริมการลงทุน ด้านการพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และ พัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และการอนุรักษ์ศิลปกรรมให้ สอดคล้องกับบริบทของ ท้องถิ่น	พัฒนาศักยภาพด้านการ อนุรักษ์ และพัฒนา สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมภายใต้การการ พัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่าง มีส่วนร่วม	๑. จำนวนโครงการ/ กิจกรรมส่งเสริมการ ลงทุนด้านการพัฒนา นวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ๒. จ ำน วน แห ล ่ง ธรรมชาติและศิลปกรรม ที่ได้รับการส่งเสริมการ ลงทุนด้านการพัฒนา นวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	- วธ. - สผ. - อปท. - สวทช.	๑๖.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๓.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๕.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๘.๐๐	✓	✓	✓	

-๒๔-

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ	
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)		
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๔. ด้านเครื่องมือในการ จั ด ก า ร คุ ณ ภ า พ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม	๑. ด้านเครื่องมือ มาตรการเกณฑ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อม	๓๑. ปรับปรุงเกณฑ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม	๑. โครงการปรับปรุงเกณฑ์ การประเมินคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ รายประเภท (๑๐ ประเภท)	เพื่อกำหนดรูปแบบ วิธีการ และเกณฑ์การประเมิน คุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่ง ธรรมชาติรายประเภทให้มี ความเหมาะสมมากขึ้น	หน่วยงานในพื้นที่มีคู่มือ และเกณฑ์การประเมิน คุณภาพสิ่งแวดล้อม แหล่งธรรมชาติอย่าง เป็นระบบโดยผ่านระบบ เว็บไซต์	- สผ. - ปม. - อส. - ทช. - ทธ. - อปท. - สถาบันการศึกษา	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๓.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๕.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๗.๐๐	✓	✓	✓		
				๒. โครงการจัดทำคู่มือ/ระบบ การประเมินแหล่งธรรมชาติราย ประเภท ฉบับเยาวชน ฉบับ ท้องถิ่น และฉบับหน่วยงาน	๑. เผยแพร่เกณฑ์การประเมิน แหล่งธรรมชาติรายประเภทใน ทุกระดับ ๒. เยาวชน ท้องถิ่น และ หน่วยงานมีองค์ความรู้ ความ เข้าใจ และสามารถประเมิน คุณภาพ ศักยภาพ และความ เสี่ยงของสิ่งแวดล้อมแหล่ง ธรรมชาติของท้องถิ่นได้ ด้วยตนเอง ๓. แหล่งธรรมชาติได้รับการ คุ้มครองและดูแลอย่าง ทันทั่วทั้งทีหลังมีการสรุปผล การประเมินในทุกปี	๑. จำนวนคู่มือการ ประเมินแหล่งธรรมชาติ รายประเภท ๒. ร้อยละ ๗๐ ของ หน่วยงาน/ชุมชน/เยาวชน มีคู่มือที่ง่ายในการ ประเมินสิ่งแวดล้อมแหล่ง ธรรมชาติของท้องถิ่นได้ ๓. แหล่งธรรมชาติราย ประเภทได้รับการประเมิน คุณภาพ ศักยภาพ และ ความเสี่ยง โดยการมีส่วน ร่วมของภาคส่วนที่ เกี่ยวข้อง	- สผ. - ปม. - อส. - ทช. - ทธ. - ทสจ. - อปท. - จังหวัด - สถาบันการศึกษา - หน่วยงานรัฐฯ	๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๓.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๒.๐๐	-	✓	✓		
			๓๒. ศึกษาและกำหนด ศักยภาพการรองรับ ผลกระทบของพื้นที่ (Carrying Capacity) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ บริหารจัดการแหล่ง ธรรมชาติและศิลปกรรม	(ดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๔)	-	-	-	-	-	-	-	-	
			๓๓. จัดทำแนวทางการ ประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) เพื่อ เป็นเครื่องมือในการเสนอ ทางเลือกในการตัดสินใจ เชิงนโยบายของภาครัฐ ทั้ง ระดับนโยบายแผนและ แผนงาน ในการสนับสนุน การบริหารจัดการเชิงพื้นที่	โครงการจัดทำแนวทางการ ประเมินสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมระดับ ยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA)	เพื่อเสนอแนะทางเลือก รวมทั้งการคาดการณ์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแต่ ละทางเลือก เพื่อหาแนวทาง ที่ดีที่สุดในการลด ป้องกัน และชดเชยผลกระทบ สิ่งแวดล้อมสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม	๑. มีเครื่องมือในการเสนอ ทางเลือกในการตัดสินใจ เชิงนโยบายของภาครัฐ ทั้งระดับนโยบายแผนและ แผนงาน ในการสนับสนุน การบริหารจัดการเชิง พื้นที่ และระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ที่สำคัญของประเทศ	- สผ. - สศช. - สถาบันการศึกษา - หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๓.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๒.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	✓	-		

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๑. การจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม (ต่อ)	๔. ด้านเครื่องมือในการ จั ด ก า ร คุ ณ ภ า พ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (ต่อ)	๑. ด้านเครื่องมือ มาตรการเกณฑ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อม (ต่อ)	และระบบนิเวศที่สำคัญ ของประเทศ			๒.จำนวนแนวทางการ ประเมินสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึ ล ป ก ร ร ม ร ร ะ ดั บ ยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ของ ประเทศ						
		๒. ด้านการติดตาม ประเมินผลเชิง คุณภาพ	๓๔. ติดตามประเมินผล เชิงคุณภาพของแหล่ง ธรรมชาติและศิลปกรรม	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๑๗)	-	-	-	-	-	-	-	
๒. การพัฒนา ศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ ตัวชี้วัด ๑. โครงการและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง จากกลุ่ ม ภ า ค ประชาชน โดยเฉพาะ ในระบบการศึกษา เด็ก และเยาวชน ๒. บุคลากรภาครัฐ เอกชน หน่วยงาน ท้องถิ่นมีความรู้ความ เข้าใจทางด้าน การ จัดการสิ่งแวดล้อมฯ ๓. เครือข่ายด้านการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ กลุ่ ม อ ง ค์ ก ร ภ า ค ป ร ะ ข า สั ง ค ม โดยเฉพาะเด็กและ เยาวชน	๑. ด้านการจัดการองค์ ความรู้ในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม	๑. ด้านการจัดทำ ฐานข้อมูลและองค์ ความรู้ เพื่ อ น า ฐานข้อมูลมาเป็นสื่อ ที่น่าสนใจ	๑. รวบรวม จัดเก็บ และ พัฒนาระบบฐานข้อมูล สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม เพื่อเป็นฐาน องค์ความรู้ในแต่ละระดับ	โครงการพัฒนาระบบ ฐานข้อมูล/องค์ความรู้การ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (รายประเภท)	เพื่อเป็นศูนย์กลางในการ พัฒนาและสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจต่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมที่เป็นระบบ ให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	มีฐานข้อมูล (เฉพาะเรื่อง/ ประเด็น) งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง และองค์ความรู้ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม ของประเทศที่เป็นระบบ ให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (ประชาชน เยาวชน บุคลากร หน่วยงาน)	- สส. - ศธ. - ทธ. - อส. - ปม. - ทช. - สผ.	๒๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๕.๐๐	✓	✓	✓	ระดับเยาวชน / ชุมชน/ หน่วยงาน/ ผู้ประกอบการ/ เอกชน/ผู้บริหาร/ พระภิกษุ
			๒. พัฒนานวัตกรรม เพื่อ การเรียนรู้ที่ทันสมัยให้ สอดคล้องกับประเทศไทย ๔.๐	โครงการจัดทำ “แอปพลิเคชัน สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม” เพื่อ การเรียนรู้ในทุกระดับ	เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้าน สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่ ทันสมัยสอดคล้องกับ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	ระดับความสำเร็จของ แอปพลิเคชันที่ได้รับการ พัฒนาและมีการนำสื่อ ต่างๆ ไปใช้ประกอบการ เรียนการสอน หรือการ ใช้ประโยชน์ในการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมฯ	- ศธ. - สส. - สผ. - วธ.	๕๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๒๕.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๒๐.๐๐	✓	✓	✓	
			๓. พัฒนานวัตกรรมและ ออกแบบการเรียนรู้ด้าน สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม สำหรับ ศตวรรษที่ ๒๑	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๒)	-	-	-	-	-	-	-	
			๔. จัดทำสื่อและหลักสูตร การเรียนรู้ออนไลน์ด้านการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม (Massive Open Online Courses)	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๒)	-	-	-	-	-	-	-	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๒. การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (ต่อ)	๒. ด้านการให้การศึกษาตลอดชีวิต (ต่อ)	๓. ด้านการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และการขยายแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนปรัชญาการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ต่อ)	๙. พัฒนาสื่อสาธารณะเพื่อกระตุ้นความตระหนักรู้ต่อแหล่งนิเวศสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๒ และ ๕)	-	-	-	-	-	-	-	
	๓. ด้านการเพิ่มสมรรถนะของบุคลากร	๑. ด้านการเพิ่มสมรรถนะบุคลากรระดับท้องถิ่น	๑๐. พัฒนาสาระเรียนรู้ด้านนิเวศสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อเนื่องกับระดับอื่นๆ	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๒ และ ๕)	-	-	-	-	-	-	-	
			๑๑. พัฒนาศักยภาพของผู้นำการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม (โครงการค่ายผู้นำในการอนุรักษ์)	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๖)	-	-	-	-	-	-	-	
		๒. ด้านการเพิ่มสมรรถนะบุคลากรตามภารกิจ	๑๒. จัดทำหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการจัดการแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมแก่บุคลากรระดับท้องถิ่น	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๒)	-	-	-	-	-	-	-	
			๑๓. จัดตั้งศูนย์พัฒนาบุคลากรด้านการจัดการธรรมชาติและศิลปกรรมส่วนกลางและท้องถิ่น	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๒)	-	-	-	-	-	-	-	
			๑๔. สร้างและแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๑๓)	-	-	-	-	-	-	-	
	๔. ด้านการสร้างเวทีสู่การปฏิบัติ	๑. ด้านการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ	๑๕. พัฒนาการบริหารจัดการภูมินิเวศสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมโดยการมีส่วนร่วม	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๓)	-	-	-	-	-	-	-	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๒. การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (ต่อ)	๔. ด้านการสร้างเวทีสู่การปฏิบัติ (ต่อ)	๒. ด้านการสร้างเครือข่ายอนุรักษ์ฯ	๑๖. ส่งเสริมและขยายเครือข่ายภาคประชาชน ประชาสังคม ในท้องถิ่น เพื่อร่วมขับเคลื่อนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	๑. โครงการพัฒนาศักยภาพและยกระดับเครือข่าย ภาคประชาชน หรือชุมชน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ๒. โครงการเสริมสร้างสมรรถนะและเครือข่าย ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ชุมชนท้องถิ่น ในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ	๑. พัฒนาความร่วมมือเครือข่ายแบบพหุภาคีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่เป็นต้นทุนสำคัญของท้องถิ่น ๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ ทั้งในระดับ ท้อง ถิ่น แ ละระดับประเทศ	๑. จำนวนเครือข่ายภาคประชาชน ประชาสังคม ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นและผ่านการอบรม/พัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของท้องถิ่น ๒. มีกลไกการเชื่อมโยงในการดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อมฯ	- สส. - วธ. - มท. - สถาบันการศึกษา	๒๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๒.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๘.๐๐	✓	✓	✓	
๓. การพัฒนาเครื่องมือกลไกการบริหารจัดการ ตัวชี้วัด ๑. กลไกโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทำงานได้อย่างคล่องตัวมากขึ้นทั้งในระดับส่วนกลางและระดับท้องถิ่น ๒. กลไกทางกฎหมายที่เกิดขึ้นหลายระดับ โดยเฉพาะระดับพื้นที่ ออกโดยท้องถิ่น ๓. กลไกทางเศรษฐศาสตร์ โมเดลด้านการเงิน การคลัง หรือแหล่งทุน ๔. ช่องทางการเสริมสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน	๑. ด้านการพัฒนาทั่วโลก โครงสร้างและความเชื่อมโยงของหน่วยงานสู่ความเป็นเลิศ	๑ ด้านการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการ	๑. คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมประจำจังหวัด	โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมประจำจังหวัด ๗๖ จังหวัด อย่างเป็นรูปธรรม	มีคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมประจำจังหวัด เป็นกลไกการดำเนินงานและการขับเคลื่อนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น ของจังหวัด	โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินงานหรืออาจมีผลกระทบต่ อแหล่งธรรมชาติ และแหล่งศิลปกรรม ผ่านความเห็น ข อ บ จ า ก คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัด ๗๖ จังหวัด	- สผ. - ทสจ. - หน่วยงานอนุรักษ์ฯ	๑๔.๔๐ (ปีที่ ๑-๕) ๒.๔๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๖.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๖.๐๐	✓	✓	✓	
			๒. ขับเคลื่อนแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมบรรจุอยู่ในแผนบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด	โครงการผลักดัน เรื่องการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เข้าสู่ นโยบาย แผน มาตรการทั้งในระดับประเทศ จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน รวมถึงภาคธุรกิจ	๑. เพื่ อ สอดแทรกคุณค่า ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เข้าสู่ นโยบาย แผน ระดับชาติ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ๒. เสริมสร้างสมรรถนะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการป้องกันและใช้ประโยชน์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมอย่างยั่งยืนในภูมิ นีเวศของประเทศ	จำนวน นโยบาย แผน และมาตรการระดับชาติ จังหวัด ท้องถิ่น ที่ผนวกประเด็นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ แ ละสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	- สผ.	-	-	-	-	
			๓. ศึกษารูปแบบและระบบการติดตามประเมินผลสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมที่เหมาะสม	๑. โครงการศึกษา พัฒนารูปแบบและเครือ่ มื่อการประเมินสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมของจังหวัด ๒. จัดให้มีระบบหรือช่องทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามตรวจสอบผลกระทบของมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมฯ	เพื่อให้หน่วยงานในพื้นที่มีเครื่องมือในการประเมินการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมของจังหวัดที่เหมาะสมในแต่ละทาง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามตรวจสอบผลกระทบของมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมฯ	รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนารูปแบบและเครื่องมือการประเมินสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมของจังหวัด ๗๖ จังหวัด	- จังหวัด ๗๖ จังหวัด - อปท.	๑๕๒.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๗๖.๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๗๖.๐	-	✓	✓	ภายใต้การกำกับของคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม จังหวัด ๗๖ จังหวัด

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ		
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)			
๓. การพัฒนา เครื่องมือกลไกการ บริหารจัดการ (ต่อ)	๑. ด้านการพัฒนากลไก โครงสร้างและความ เชื่อมโยงของหน่วยงานสู่ ความเป็นเลิศ (ต่อ)	๒. ด้านการขับเคลื่อน ในระดับท้องถิ่น	๔. สนับสนุนการจัดตั้ง กลไกระดับชุมชนและ พื้นที่ เพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม	๑. โครงการจัดตั้งเครือข่าย ชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ย่าน ชุมชนเก่า จังหวัด.....	เพื่อให้ชุมชนร่วมให้ คำปรึกษา หารือและ กำหนดแนวทางในการ ดำเนินงานอนุรักษ์ย่าน ชุมชนเก่า ให้มีการพัฒนา อย่างเหมาะสมและยั่งยืน	มีคณะกรรมการ เครือข่ายย่านชุมชนเก่า จังหวัด....	- จังหวัด - อบท.	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๕.๐๐	-	✓	✓	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ชุมชนและ ผู้ประกอบการ		
				๒. โครงการเสริมสร้างสมรรถนะ ชุมชนและผู้ประกอบการใน ท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ที่มี ความสำคัญและมีระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมฯ ที่เปราะบาง	เพื่อส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ชุมชนและ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ในการพัฒนาและจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการ ท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้รับการพัฒนา ศักยภาพ และมีองค์ ความรู้ในการบริหาร จัดการการท่องเที่ยวเชิง นิเวศและการท่องเที่ยว ที่ยั่งยืน	- ทส. - อส. - ปม. - สผ. - พช. - อบท. - กทท.							
			๕. เสริมสร้างและผลักดัน ให้เกิดการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนในการ ดำเนินงานด้านต่าง ๆ ใน ระดับพื้นที่	(ดำเนินงานอยู่ภายใต้ยุทธ ๓ แนวทางปฏิบัติที่ ๔)	-	-	-	-	-	-	-			
		๓. ด้านการมุ่งสู่ ความเป็นเลิศของ องค์กร	๖. จัดตั้งศูนย์ความเป็น เลิศด้านการบริหาร จัดการด้านสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม ในระดับท้องถิ่น	(ดำเนินงานอยู่ภายใต้ยุทธ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๒)	-	-	-	-	-	-	-		-	
	๒. ด้านการพัฒนา เครื่องมือและกลไกอย่าง เป็นระบบ	๑. ด้านการ บูรณาการระหว่าง หน่วยงานต่างๆ	๗. ปรับปรุงและพัฒนา กฎระเบียบที่เอื้อให้ หน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ ในการบูรณาการระหว่าง หน่วยงาน เพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการ ดำเนินงานร่วมกัน	โครงการศึกษาและทบทวน กฎระเบียบ ข้อกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม ในภาคส่วนต่างๆ	เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ และสมรรถนะในการบังคับใช้ กฎหมาย ข้อบังคับ มาตรการ และกลไกที่เกี่ยวข้องกับการ อนุรักษ์ พื้นฟู คุ้มครอง และ การใช้ประโยชน์ พื้นที่ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม	จำนวนกฎระเบียบ ข้อ กฎหมาย ที่เป็นอุปสรรค ต่อการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม ที่ได้รับการแก้ไข	- ทส. (อส./ทช. / ปม.) - วธ. (ศก./พศ.) - สผ. - อบท. - จังหวัด	๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๗.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๓.๐๐	-	✓	✓			
๒. ด้านการส่งเสริม และสร้างแรงจูงใจใน การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม													๘. ศึกษาเพื่อยกระดับ แหล่งธรรมชาติและ ศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ มุ่งสู่การเป็นมรดกใน ระดับชาติและระดับสากล	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๑๑)

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๓. การพัฒนา เครื่องมือกลไกการ บริหารจัดการ (ต่อ)	๒. ด้านการพัฒนา เครื่องมือและกลไกอย่าง เป็นระบบ (ต่อ)	๒. ด้านการส่งเสริม และสร้างแรงจูงใจใน การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (ต่อ)	๙ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ เป็นเครื่องมือในการสร้าง การรับรู้ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมของประชาชน ทุกกลุ่มเป้าหมาย	๑. โครงการจัดการประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมรณรงค์การ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และศิลปกรรม ๒. โครงการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ ของท้องถิ่น ๓. โครงการจัดทำเอกสารและ สื่อเผยแพร่ความรู้และทัศนคติ หรือแนวทางปฏิบัติที่ดีในการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และศิลปกรรม รายประเภท/ รายพื้นที่	๑. เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์ และจัดกิจกรรมรณรงค์การ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และศิลปกรรม รายประเภท/ พื้นที่อย่างต่อเนื่อง ๒. เพื่อส่งเสริมความรู้และ ทัศนคติด้านการจัดการการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และศิลปกรรม ๓. สนับสนุนการพัฒนาระบบ สื่อสารสาธารณะเพื่อส่งเสริม คุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมอย่างมีส่วนร่วม	๑. มีชุดสื่อประชาสัมพันธ์ ต่างๆ เคลื่อนที่ ๒. จำนวนองค์ความรู้ใน การอนุรักษ์ฯ ๓. ร้อยละ ๘๐ ของ บุคลากรและชุมชน มี ความเข้าใจในการอนุรักษ์ ฯ	- อส. - ทช. - ปม. - กทท. - ศก. - สผ. - อพท. - อปท. - จังหวัด	๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๑.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๗.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๒.๐๐	✓	✓	✓	
			๑๐. ศึกษาความเป็นไปได้ ในการจัดหาแหล่งทุนเพื่อ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรมทั้ง ในระดับส่วนกลางและ ระดับท้องถิ่นโดยการมีส่วน ร่วมของภาคส่วนต่างๆ	โครงการศึกษากลไกทางการเงิน และกลยุทธ์ในการระดม ทุนเพื่อสนับสนุนการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม	เพื่อมีกลไกทางการเงิน หรือแหล่งทุน/การระดมทุน	มีแนวทาง หรือกลไกใน การระดมทุน ต่อการ อนุรักษ์ฯ หรือการใช้ ประโยชน์โดยการมีส่วน ร่วมของทุกภาคส่วน	- อส. - ปม. - สผ. - ศก.	๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๕.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	-	✓	-	
			๑๑. ส่งเสริมมาตรการทาง เศรษฐศาสตร์เพื่อจูงใจใน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม	๑. โครงการศึกษาความเป็นไปได้ ในการนำมาตรการทาง เศรษฐศาสตร์มาใช้ในการบริหาร จัดการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม ๒. การศึกษาวิเคราะห์และ ทบทวนนโยบายและมาตรการ ต่างๆ เพื่อกำหนดแนวทางการ สร้างแรงจูงใจทางบวกต่อการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ	เพิ่มแรงจูงใจในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม บน ความยั่งยืน	๑. ระดับความสำเร็จใน การส่งเสริมมาตรการทาง เศรษฐศาสตร์เพื่อเพิ่ม แรงจูงใจในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ๒. มีกลไกในการส่งเสริม แรงจูงใจที่สนับสนุนการ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ สิ่งแวดล้อมฯ	- สผ. - อส. - ปม. - วธ. (ศก.) - อปท. - สงป.	๒๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) ๑๐.๐๐	-	✓	✓	
			๑๒. สนับสนุนส่งเสริมสิทธิ ประโยชน์ในการลงทุนเพื่อ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๓ แนวทางปฏิบัติที่ ๑๐)	-	-	-	-	-	-	-	
			๑๓. สนับสนุนให้เอกชนร่วม ดำเนินการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๑๐)	-	-	-	-	-	-	-	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๓. การพัฒนา เครื่องมือกลไกการ บริหารจัดการ (ต่อ)	๒. ด้านการพัฒนา เครื่องมือและกลไกอย่าง เป็นระบบ (ต่อ)	๒. ด้านการส่งเสริม และสร้างแรงจูงใจใน ก า ร อ ุ รั ก ษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม (ต่อ)	๑๔. พัฒนาและปรับปรุง กลไกทางกฎหมายในการ ปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรมให้ สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๓ แนวทางปฏิบัติที่ ๗)	-	-	-	-	-	-	-	
	๓. ด้านการส่งเสริมความ ร่วมมือจากทุกภาคส่วน	๑. ด้านการสนับสนุน ส่ ง เ ส ริ ม ก า ร แลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่ ความเป็นสากล	๑๕. ส่งเสริมความร่วมมือ กับองค์กรระหว่างประเทศ ในการดำเนินงานด้านการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรมใน ประ เ ต้ น Global Issues (Climate Change)	โครงการศึกษาความเป็นไปได้ ความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรมใน ประ เ ต้ น Global Issues (Climate Change)	๑. ส่งเสริมความร่วมมือจาก ทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนและ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนด้าน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรมใน ประ เ ต้ น Global Issues (Climate Change) สู่สากล ๒. ส่งเสริมความร่วมมือกับ องค์กรระหว่างประเทศในการ ดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมในประเด็น Global Issues (Climate Change) ๓. เพิ่มความเข้มแข็งและ ประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมระดับสากลใน ประ เ ต้ น Global Issues (Climate Change)	ระดับความสำเร็จของ ความร่วมมือระหว่าง ประเทศเพื่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมนประเด็น Global Issues (Climate Change)	- สผ. - อส. - ปม. - ทธ. - ศธ. - กต - กทท. - อพท. - ทสจ. - อปท. - องค์การระหว่าง ประเทศ	๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	-	✓	-	
			๑๖. สร้างบุคลากรหลัก และผู้นำเครือข่ายสู่การ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๒ แนวทางปฏิบัติที่ ๑๓)	-	-	-	-	-	-	-	
			๑๗. พัฒนาระบบสื่อสาร สาธารณะ เป็นช่องทางใน การดำเนินงานส่งเสริม คุณภาพสิ่งแวดล้อมกับ ทุกภาคส่วนในสังคมอย่าง กว้างขวาง	(ดำเนินกานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๓ แนวทางปฏิบัติที่ ๙)	-	-	-	-	-	-	-	
			๑๘. ยกระดับความสามารถ ในการรองรับภาวะวิกฤติ และเหตุฉุกเฉินด้านการ จัดการแหล่งธรรมชาติและ ศิลปกรรมของท้องถิ่น	(ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๒๐)	-	-	-	-	-	-	-	

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๓. การพัฒนา เครื่องมือกลไกการ บริหารจัดการ (ต่อ)	๓. ด้านการส่งเสริมความ ร่วมมือจากทุกภาคส่วน (ต่อ)	๑. ด้านการสนับสนุน ส่ ง เ ส ร ี ม ก า ร แลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่ ความเป็นสากล (ต่อ)	๑๙. สนับสนุนและพัฒนา ความ สามารถ และ สมรรถนะของหน่วย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม ท้องถิ่นจังหวัด	โครงการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพบุคลากรของหน่วย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัด	เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับ บุคลากรของหน่วยอนุรักษ์ฯ ให้มีความรู้และทักษะสอดคล้อง กับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ พร้อมทั้งกิจกรรมหนุนเสริม พลัง ในการรับมือกับความ เปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ได้	บุคลากรของหน่วย อนุรักษ์ฯ ร้อยละ ๘๐ ได้รับการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพและ สมรรถนะอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ	- สผ. - สพฐ. - สป.ทส. - สถาบันการศึกษา	๑๒.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๒.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	✓	-	
			๒๐. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของภาครัฐและ ประชาชนในการติดตาม และประเมินผลการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม	(ดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๑๗)	-	-	-	-	-	-	-	
			๒๑. ส่งเสริมเครือข่าย ภาคประชาชนในการมี ส่วนร่วมเฝ้าระวังคุณภาพ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	(ดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ แนวทางปฏิบัติที่ ๑๗)	-	-	-	-	-	-	-	
			๒๒. ส่งเสริมกลไกระดับ ชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการพื้นที่ แหล่งธรรมชาติ และ ศิลปกรรมของตนโดยการ สร้างแรงจูงใจในระบบ การจ่ายค่าตอบแทน	โครงการศึกษาพื้นที่ต้นแบบใน การสร้างงานสร้างรายได้จาก การดูแล อนุรักษ์ พัฒนา และ ฟื้นฟูพื้นที่ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม	๑. พื้นที่ต้นแบบในการสร้าง งานสร้างรายได้จากการดูแล อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหาร จัดการพื้นที่ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม ๒. สร้างแรงจูงใจในระบบ การจ่ายค่าตอบแทนจาก การดูแล อนุรักษ์ ฟื้นฟู และ บริหารจัดการพื้นที่ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	จำนวนพื้นที่ต้นแบบการ สร้างรายได้จากการ บริหารจัดการพื้นที่ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม โดยชุมชน/ท้องถิ่น	- สผ. - ธร. - ทสจ. - อบท. - หน่วยอนุรักษ์ฯ - องค์การมหาชน - หน่วยงานที่ สนับสนุนแหล่ง เงินทุนเพื่อการ อนุรักษ์และฟื้นฟู สิ่งแวดล้อมฯ	๑๒.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๒.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	✓	-	
	๔. ด้านนวัตกรรมเพื่อการ พัฒนา (Innovation)	๑. ด้านนวัตกรรม	๒๓. บูรณาการนวัตกรรมให้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ชาติ นโยบาย Thailand ๔.๐ และเป้าหมายการ พัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐	โครงการส่งเสริมงานวิจัยในการ สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีที่สร้างเศรษฐกิจฐาน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และศิลปกรรมอย่างเป็นระบบ	คุณภาพ และศักยภาพของ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ได้รับ การยกระดับเพิ่มขึ้น	มีองค์ความรู้ และ เทคโนโลยี ที่ สร้าง เศรษฐกิจฐานการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม ที่เป็นระบบ และเป็นรูปธรรม	- สผ. - สถาบันการศึกษา	๑๒.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๒.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	✓	-	
			๒๔. พัฒนานวัตกรรมเชิง ระบบสารสนเทศสำหรับ บริหารจัดการเพื่อกำ ตัดสินใจ	โครงการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมที่สร้างองค์ความรู้ด้าน พื้นฐานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม	เพื่อบูรณาการและผสมองค์ ความรู้ และการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม	มีองค์ความรู้ ในการ ประยุกต์ใช้ในการต่อยอด ไปสู่ นวัตกรรมทาง เศรษฐกิจ และสังคม (ด้านการท่องเที่ยว)	- สผ. - สถาบันการศึกษา	๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๒.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๘.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	✓	-	

-๓๓-

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ กลยุทธ์ย่อย	แนวทางปฏิบัติ	โครงการ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ*	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา**			หมายเหตุ
									ปีที่ ๑-๕ (สั้น)	ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง)	ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว)	
๓. การพัฒนา เครื่องมือกลไกการ บริหารจัดการ (ต่อ)	๔. ด้านนวัตกรรมเพื่อการ พัฒนา (Innovation) (ต่อ)	๒. ด้านการมีส่วน ร่วมหรือสหวิทยาการ	๒๕. พัฒนาเครื่องมือ/ กลไกในเชิงนวัตกรรมใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมหรือสห วิทยาการและกลไก ทางด้านสังคมภาคี เครือข่าย	๑. โครงการพัฒนาระบบ กลไก และเครื่องมือสำหรับการผสาน ระหว่างกิจกรรมและโครงการที่ หลากหลายกับพลเมือง และ กลุ่มผู้มีส่วนได้-เสียที่มีความ หลากหลาย	เพื่อให้มีชุดเครื่องมือในการ บริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มี การพัฒนาเครื่องมืออย่าง ต่อเนื่อง เพื่อความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทสิ่งแวดล้อม เงื่อนไข และความท้าทายที่ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาของ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	มีเครื่องมือจากฐาน ความคิดแบบสหวิทยาการ ที่เกิดจากการผสมองค์ ความรู้จากศาสตร์ต่างๆ นำไปสู่การวางแผนแนว ทางการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	- สผ. - ทสจ. - อปท. - สสน. - สวทช. - สทอภ. - หน่วยงานอื่นๆ	๑๕.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) ๕.๐๐ (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	✓	✓	-	
				๒. โครงการพื้นที่ต้นแบบ ภายใต้การมีส่วนร่วมสห วิทยาการด้านต่าง ๆ ในการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมภายใต้ภาคีเครือข่าย	เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้กับ หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ต้นแบบ มีการประยุกต์ใช้เครื่องมือ เชิงสหวิทยาการหรือการมีส่วน ร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ ขีดความสามารถในการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมที่เหมาะสม	จำนวนพื้นที่ต้นแบบได้รับ การประยุกต์ใช้เครื่องมือ เชิงสหวิทยาการในการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมภายใต้ภาคี เครือข่ายต่าง ๆ	- สผ. - ทสจ. - อปท. - สสน. - สวทช. - สทอภ. - หน่วยงานอื่นๆ	๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	-	✓	-	
			๒๖. พัฒนาเครื่องมือ/ กลไกในเชิงนวัตกรรมใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมและ ทางด้านเศรษฐศาสตร์	โครงการศึกษาความเป็นไปได้ ในการส่งเสริมและสร้าง แรงจูงใจให้เกิดการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ด้วย มาตรการทางภาษี	เพื่อสนับสนุน กระตุ้นให้เกิด การตื่นตัวและสร้างแรงจูงใจ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมด้วยมาตรการทาง ภาษีให้กับประชาชน ผู้ประกอบการ หรือเอกชน ที่มีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์ที่เหมาะสม	มีรูปแบบ แนวทาง หรือ มาตรการทางภาษี ที่ เหมาะสมต่อการ อนุรักษ์ให้กับประชาชน ผู้ประกอบการ หรือเอกชน ที่มีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์ที่เหมาะสม	- กค. - วธ. - ทส. - มท. - สถาบันการศึกษา	๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑-๕) - (ปีที่ ๖-๑๐) ๑๐.๐๐ (ปีที่ ๑๑-๑๕) -	-	✓	-	
งบประมาณรวม								๑,๒๕๑.๔๐	๑๕๙.๔๐	๗๓๔.๐๐	๓๕๘.๐๐	

หมายเหตุ : การดำเนินกิจกรรม/โครงการ ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม สามารถจัดแยกกิจกรรม/โครงการ ได้ตามความจำเป็นของภารกิจหน่วยงาน

* อักษรย่อชื่อหน่วยงาน (หน้า ๒๒)

** ระยะเวลา : ปีที่ ๑-๕ (สั้น) คือ ระหว่างปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ; ปีที่ ๖-๑๐ (กลาง) คือ ระหว่างปี ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕ ; ปีที่ ๑๑-๑๕ (ยาว) คือ ระหว่างปี ๒๕๗๖ – ๒๕๘๐

อักษรย่อหน่วยงาน

กค.	กระทรวงการคลัง	ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กต	กระทรวงการต่างประเทศ	สป.ทส.	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กทท.	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	ทสจ.	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
	กรมการท่องเที่ยว		
	ททท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย		
	อพท. องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)		
สวทช.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	คพ.	กรมควบคุมมลพิษ
	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ		
	สสน. สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)		ทช. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
			ทธ. กรมทรัพยากรธรณี
ศสพ. (เกษตรที่สูง)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	สนส.	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	ชล. กรมชลประทาน		สสภ. สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค
	ศสพ. (เกษตรที่สูง) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัด (เกษตรที่สูง)		อส. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	ส.ป.ก. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม		อ.อ.ป. องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
จท.	กระทรวงคมนาคม	วธ.	กระทรวงวัฒนธรรม
	กรมเจ้าท่า		พศ. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
	ทล./ทช. กรมทางหลวง/กรมทางหลวงชนบท		ศก. กรมศิลปากร
อต.	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
	กรมอุตุฯ กรมอุตุนิยมวิทยา		กศน. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
			สพฐ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
			สทอภ. สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
พณ.	กระทรวงพาณิชย์	หน่วยอนุรักษ์ฯ	หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัด ๗๖ จังหวัด
มท.	กระทรวงมหาดไทย	สสนช.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
	ปภ. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		สงป. สำนักงานประมาณ
	พช. กรมการพัฒนาชุมชน		
	ยผ. กรมโยธาธิการและผังเมือง		
จังหวัด	อปท. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	สสนช.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
	จังหวัด ทั้ง ๗๗ จังหวัด		